

Πολύ συχνά στά θέματα τῆς Πίστεως καί τῆς προασπίσεώς της, προβάλλεται -συνήθως ἀπό νεωτεριστές, ὅπως λ.χ. τούς οἰκουμενιστές κ.ἄ.- τό ἐπιχείρημα ἀφ' ἑνός τῆς «ἀγάπης» πρὸς τούς καινοτόμους, τούς αἰρετικούς, τούς αἰρετίζοντες Ὁρθοδόξους κ.λπ., ἀφ' ἑτέρου δέ τῆς «ἀποφυγῆς τῆς κατακρίσεώς» τους. Σκοπός ἀλλά καί ἐπιτυγχανόμενο ἀποτέλεσμα τῆς προβολῆς αὐτοῦ τοῦ ἐπιχειρήματος εἶναι ἡ ἄμβλυνση τῶν ἀποστάσεων μεταξύ τῶν «χριστιανικῶν ὁμολογιῶν» καί τῶν θρησκευτῶν.

Ἡ παροῦσα μελέτη, θά προσπαθῆσει νά προσεγγίσει λίγο πῶς προσεκτικά (ὄχι πλήρως, ἀλλά πάντως τό κατά δύναμιν βαθύτερα) τό θέμα τοῦτο τῆς ἀγάπης πρὸς τούς αἰρετικούς καί πῶς αὐτή νοεῖται, πάντοτε βάσει ἀντιπροσωπευτικῶν διδασκαλιῶν, οἱ ὁποῖες ἀπηχοῦν τῆ διαχρονική φωνή τῆς Ἐκκλησίας μας, τὴν «*consensus Ecclesiae*», δηλ. τὴν «ὁμοφωνία τῆς Ἐκκλησίας».

**«ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΓΑΠΗΝ ΦΥΛΑΤΤΕΣΘΑΙ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑΝ ΕΚΔΙΚΕΙΣΘΑΙ»**

ἦτοι

**Περί ἀγάπης καί ἀληθείας
πρὸς τούς αἰρετικούς**

Ἡ πεποίθησις τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως προκύπτει ἀπὸ αὐτὰ πού μᾶς παρέδωκαν ὅλοι οἱ φίλοι τοῦ Θεοῦ, οἱ Ἅγιοι, εἶναι ὅτι ἀγάπη χωρὶς τὴν ἀλήθεια δέν νοεῖται, διότι ἀγάπη ἐν τῷ ψεύδει δέν εἶναι ἀληθὴς ἀγάπη, ἀγάπη ἐκ Θεοῦ. Πρέπει παραλλήλως τόσο νά διαφυλάσσεται ἡ ἀγάπη, ὅσο καί νά προφυλάσσεται ἡ ἀλήθεια, **«καί τὴν ἀγάπην φυλάττεσθαι καί τὴν ἀλήθειαν ἐκδικεῖσθαι».**

1. Εισαγωγή: Η αληθής αγάπη της Εκκλησίας και η ψευδής αγάπη («αγαπισμός») της Νέας Έποχης
 - Η κατά Χριστόν αγάπη διαφέρει από την κοσμική αγάπη.
 - Η ψευδής αγάπη τῶν ἀντιθέων.
2. Η Καινή Διαθήκη περί ἀληθείας και ἀγάπης, συνοπτικῶς.
 - Σκοπός τῆς ἀληθείας ή σωτηρία τοῦ πλησίον.
 - Η ἀλήθεια ὡς κοινή Πίστη εἶναι παράγων συνδετικός τῶν πιστῶν.
 - Η ἀγάπη και ή ἀλήθεια παράλληλα χαρίσματα.
 - Τήν ἀλήθεια πάντοτε και ἀναποφεύκτως θά τήν πολεμεῖ τό κακό.
3. Η ἐξωτερική εἰρήνη προϋποθέτει τήν ἐσωτερική εἰρήνη, και ή ἐσωτερική εἰρήνη προϋποθέτει τά εὐσεβή δόγματα.
4. Εἶναι προτιμότερος ὁ ἐπαινετός πόλεμος για τήν ἀλήθεια τῆς Πίστεως, ἀπό τή συνθηκολόγηση μέ τήν αἵρεση
5. Οἱ Ἅγιοι Πατέρες περί τῆς σχέσεως ἀγάπης και θεοσεβείας
6. Η παρεμπόδιση τῆς αἰρετικῆς δραστηριότητος εἶναι ἔργο ἀγάπης, κατά τόν Ἅγιο Μάξιμο τόν Ὁμολογητή
 - Σχόλιο τοῦ ὀσίου Γέροντος Ἰουστίνου Πόποβιτς ἐπί τῶν λόγων τοῦ Ἁγίου Μαξίμου
7. Σύγχρονες μαρτυρίες περί τῆς ἀληθείας και τῆς ἀγάπης
8. Η παρασιώπηση τῆς ἀληθείας
 - εἶναι ἔλλειψη ἀγάπης πρὸς τοὺς πλανωμένους αἰρετικούς
9. Η κριτική κατά τῶν αἱρέσεων, ἐπειδή ἐνέχει ἀγάπη, δέν μπορεῖ και δέν ἐπιτρέπεται, καθὼς λέγουν οἱ Ἅγιοι, νά εἶναι ἐμπαθῆς
10. Ποῦ μᾶς ὀδηγεῖ, τελικῶς, ὁ αγαπισμός τῆς Νέας Έποχῆς τοῦ Ἀντιχριστοῦ;

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (βασικές ἀρχές τοῦ New Age)

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

(ὅλες οἱ ἐμφάσεις στά κείμενα εἶναι δικές μας)

1. Εισαγωγή: Η αληθής αγάπη της Εκκλησίας και η ψευδής αγάπη («αγαπισμός») της Νέας Έποχης

Ὁ Θεός εἶναι ἀγάπη και ὅσοι ἀγαποῦν τόν Θεόν πρέπει νά ἀγαποῦν και τοὺς ἀδελφούς των: «ὁ Θεός ἀγάπη ἐστί [...] και ταύτην τήν ἐντολήν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τόν Θεόν ἀγαπᾷ και τόν ἀδελφόν αὐτοῦ»¹ · αὐτή εἶναι μία βασική ἐντολή τῆς Καινῆς Διαθήκης τοῦ Κυρίου και Θεανθρώπου και Παντοκράτορος Χριστοῦ, ή ὀποία ὑφαίνει ὀλη τήν πνευματική μας ζωή γύρω ἀπό τήν διπλή ἀγάπη, πρῶτα πρὸς τόν Θεό και ἔπειτα πρὸς τόν πλησίον. «Ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὀλος ὁ νόμος και οἱ προφῆται κρέμανται»².

• Η κατά Χριστόν αγάπη διαφέρει από την κοσμική αγάπη.

Όμως η χριστιανική αγάπη προς τόν Θεό και τόν πλησίον, ως σταδιακή μετοχή στην άκτιστη θεϊκή ενέργεια της αγάπης, δέν ενεργείται κατά τόν τρόπο πού ενεργείται ή αγάπη μεταξύ τών ανθρώπων του κόσμου τούτου, όπως άλλωστε και ή ειρήνη του Χριστού δέν είναι καθώς ή ειρήνη του κόσμου αυτού: «Ειρήνην αφήμι υμῖν, ειρήνην τήν ἐμήν δίδωμι υμῖν· οὐ καθώς ό κόσμος δίδωσιν, ἐγώ δίδωμι υμῖν»³. Όπως ή ειρήνη του Χριστού δέν είναι ή ἐγκόσμια ειρήνη, ἔτσι και ή αγάπη Του, όπως τήν περιγράφει ό Απόστολος Παῦλος, είναι διαφορετική της διανθρώπινης, διότι αυτή ἔχει χαρίσματα ὑπερφερῆ, δέν διακόπτεται ποτέ και από τίποτε και δέν ζητεῖ τό συμφέρον της, οὔτε ἐπηρεάζεται από τά ἀνθρώπινα πράγματα: «ή αγάπη [...] οὐ ζητεῖ τά ἐαυτῆς [...] πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει. Η αγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει»⁴. Περαιτέρω, ό αποστολικός λόγος μᾶς τονίζει ότι η αγάπη τών πιστῶν πρέπει νά εἶναι ἄνευ ὑποκρίσεως, δηλαδή ἀληθῆς: «ή αγάπη ἀνυπόκριτος· ἀποστυγοῦντες τό πονηρόν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ»⁵.

Ό Άγιος Ἰωάννης ό Χρυσόστομος, γράφει πολύ χαρακτηριστικῶς : «Αὐτό εἶναι τό κεφαλαιωδέστερο του τρόπου ζωῆς μας, αὐτό εἶναι τό γνώρισμα, τό νά μή προσέχουμε μόνο στά δικά μας, ἀλλά και τά μέλη μας τά διεστραμμένα νά τά διορθώνουμε και νά τά καταρτίζουμε· αὐτό εἶναι μέγιστο δεῖγμα τῆς πίστεως· “Ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες, λέγει, ὅτι μαθηταί μου ἐστέ, ἐάν ἀγαπᾶτε ἀλλήλους”. *Ἀλλά τή γνήσια αγάπη δέν τή δείχνει τό κοινό γεῦμα, οὔτε ή ἀπλή προσφώνηση, οὔτε ή κολακεία στά λόγια, ἀλλά τό νά διορθώσει κανείς και νά βάλει στόχο τό συμφέρον του πλησίον, τό νά σηκώσει αὐτόν πού ἔπεσε, νά δώσει χέρι σέ αὐτόν πού εἶναι πεσμένος και ἔχει ἀμελήσει τήν σωτηρία του και τό νά ἐπιδιώκει πρίν από τά δικά του ἀγαθά τό καλό του πλησίον. Αὐτό εἶναι τῆς γνήσιας αγάπης»⁶.*

• Η ψευδής αγάπη τών ἀντιθέων.

Ἀντιθέτως προς τήν ἀληθῆ αγάπη, ἔχουμε και τήν «ἐσχηματισμένη», τή φαινομενική και ψευδῆ αγάπη, τόν «ἀγαπισμό», ό ὁποῖος προωθείται από τίς δυνάμεις του σκότους και ἔχει μόνο τήν ἐξωτερική ἐμφάνιση τῆς αγάπης, λ.χ. ως «ἀγαπολογία», ἀλλά ὀδηγεῖ στην πνευματική και αἰώνια καταστροφή. Ό ἀγαπισμός αὐτός, προωθώντας τήν ἐπιφανειακή ἐπί γῆς ειρήνη πολεμεῖ τήν ἀλήθεια, μέ τήν πρόφαση ὅτι δήθεν «ό ἀγώνας ὑπέρ μιᾶς ἀπολύτου ἀληθείας, βλάπτει τήν αγάπη και τήν ειρήνη».

Σχετικῶς μέ τό θέμα μας και ἐρμηνεύοντας τή χρήση του ἀγαπισμοῦ ως «ἀνεκτικότητος» (“tolerance”) από τίς δυνάμεις του ἐπικινδύνου παγκοσμίου ρεύματος τῆς Νέας Ἐποχῆς (“New Age”), **ό ὀσιολογιώτατος Μοναχός π.**

Αρσένιος Βλιαγκόφτης, ειδήμων σέ θέματα αίρέσεων καί παραθρησκείας, συνεργάτης τοῦ μακαριστοῦ π. Ἀντωνίου Ἀλεβιζόπουλου, παρατηρεῖ:

«*»* Ὅλοι οἱ δρόμοι ὀδηγοῦν στόν Θεό. Πίστευε ὅ,τι θέλεις, μόνο μὴν εἶσαι μονόδρομος». Αὐτή εἶναι μία διαφορετική διατύπωση τοῦ προαναφερθέντος Θεοσοφικοῦ-νεοεποχίτικου δόγματος. *Αὐτός εἶναι ὁ λεγόμενος δογματικός πλουραλισμός.* Ὑπογραμμίζουμε τήν πρώτη λέξη· τή λέξη δογματικός. Αὐτό σημαίνει ὅτι σημαντικό δέν εἶναι ὁ πλουραλισμός, δηλαδή ἡ συνύπαρξη διαφορετικῶν δογμάτων καί πίστεων, ὅσο τό ὅτι ὁ πλουραλισμός ἀνάγεται σέ δόγμα. *Ὅποιος ἀμφισβητήσῃ αὐτό τό δόγμα χαρακτηρίζεται φανατικός καί ἐξοβελίζεται!*»⁷.

«Ὁ δογματικός πλουραλισμός συνδέεται ἄμεσα μέ τήν *βασική θεωρία τῆς Νέας Ἐποχῆς*, ἡ ὁποία ἔντονα προπαγανδίζεται, ὅτι δέν ὑπάρχουν ὅρια (βλ. καί στή διαφήμιση βασικό μήνυμα *no limits*· δέν ὑπάρχουν ὅρια, δέν ὑπάρχουν σύνορα). *Ἔτσι τό καλό καί τό κακό γιά τούς κήρυκες τῆς Νέας Ἐποχῆς εἶναι ἀπλῶς δύο ὄψεις τοῦ ἰδίου νομίσματος.* Πρόκειται γιά τήν θεωρία τοῦ γίν καί γιάνγκ στίς ἀνατολικές θρησκείες. Ὁ δογματικός πλουραλισμός συνδέεται ἐπίσης μέ μία ἄλλη θεμελιώδη παραδοχή πολλῶν ομάδων τῆς Νέας Ἐποχῆς, πού εἶναι ὁ *ὑποκειμενισμός.* «*Ἔτσι εἶναι, ἄν ἔτσι νομίζετε.*» Ἡ ἀνωτέρω ρήση ἐπεκτεινομένη μᾶς ὀδηγεῖ στό βασικό δόγμα τοῦ νεοσατανισμοῦ *«Κάνε ὅ,τι θέλεις· αὐτός εἶναι ὁλος ὁ νόμος»*»⁸.

«Ἡ ἀναγνώριση καί τῶν ἄλλων θρησκειῶν ὡς ὁδῶν σωτηρίας ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τήν οὐσιαστική κατάργηση τοῦ κηρύγματος τῆς μετανοίας, *ἐφ' ὅσον συνυπάρχουν ἀρμονικά ἀλήθεια καί πλάνη.* Αὐτό ἔχει μέ τή σειρά του ὡς ἀποτέλεσμα *τήν οὐσιαστική κατάργηση τῆς ἱεραποστολῆς*, ἐφ' ὅσον πλέον ἀντί κηρύγματος τίθεται πρό ἡμῶν ἡ *«μεγάλη ἰδέα» τῆς κοινῆς μαρτυρίας τῶν θρησκειῶν μέ σκοπό, ὅπως λένε, τήν «ὑπηρεσία στόν ἄνθρωπο»*»⁹.

Εἶναι χαρακτηριστικά τά ἐδάφια πού παραθέτουμε στό τέλος, στό **Παράρτημα**, ἀπό ἔργα τῆς «μητέρας» τοῦ **New Age**, τῆς Ἀλίκης Μπέηλυ, ὅπου φαίνεται καθαρῶς – μεταξύ ἄλλων - ἡ ταύτιση τῆς ἀγάπης μέ τόν συγκρητισμό καί ἡ ταύτιση τῆς ἀληθείας μέ τόν φανατισμό, γραμμή πού προβάλλεται τώρα πλέον μαζικῶς ἀπό τή Νέα Τάξη Πραγμάτων.

2. Ἡ Καινή Διαθήκη περί ἀληθείας καί ἀγάπης, συνοπτικῶς.

Ἡ τεχνητή, ψευδῆς ἀντιπαράθεση ἀληθείας καί ἀγάπης, πού ἐντέχνως εἰσήχθη ἀπό τή *«Νέα Ἐποχή τοῦ Ὑδροχόου»* (“New Aquarian Age”) στήν ἀνθρώπινη διάνοηση, μέ τήν προβολή τοῦ δογματικοῦ πλουραλισμοῦ ὡς ἀπαραίτητης προϋποθέσεως γιά τήν ἐξάλειψη τῶν ἀντιθέσεων μεταξύ τῶν ἀνθρώπων, μάχεται τήν ἐκκλησιαστική, χριστιανική διδασκαλία, τήν

ἀποκεκαλυμμένη δηλαδή από τόν Θεόν ἀλήθεια περί Θεοῦ, ἀνθρώπου καί κόσμου, σέ καίριά της σημεία.

- **Σκοπός τῆς ἀληθείας ἢ σωτηρία τοῦ πλησίον.**

Σύμφωνα μέ τούς ἀψευδεῖς λόγους τοῦ Κυρίου, ἡ ἀλήθεια δέν εἶναι ἕνα σύστημα ἀφηρημένων θεωρητικῶν θεολογικῶν ἀληθειῶν, ἀλλά τό ἴδιο τό Πρόσωπον τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ Ὅποιος εἶπε: «Εἰμι ἡ ὁδός καί ἡ ἀλήθεια καί ἡ ζωή»¹⁰ καί ὁ Ὅποιος ὡς Θεός εἶναι καί ἡ ἔνσαρκος Ἀγάπη, διότι «ὁ Θεός ἀγάπη ἐστίν»¹¹.

Σκοπός τῶν Χριστοῦ καί τῶν Χριστιανῶν εἶναι ἡ ἀρπαγή τῶν ἀνθρώπων ἀπό τήν ἁμαρτία καί τήν πλάνη, διά τοῦ κηρύγματος τῆς ἀληθείας: «οὓς δέ ἐν φόβῳ σώζετε ἐκ τοῦ πυρός ἀρπάζοντες»¹². Ἡ ἐμμονή στήν ἀλήθεια ἐπαινεῖται ἀπό τόν Χριστό: «Μή φοβοῦ, ἀλλά λάλει καί μή σιωπήσης διότι ἐγώ εἰμι μετά σου, καί οὐδεὶς ἐπιθήσεται σοι τοῦ κακῶσαι σε, διότι λαός ἐστὶ μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ»¹³ καί ἀκόμη, κατά τό παλαιδιαθηκικό: «ἕως θανάτου ἀγώνισαι περί τῆς ἀληθείας καί Κύριος ὁ Θεός πολεμήσει ὑπέρ σου»¹⁴ · οἱ ἀληθεῖς δούλοι τοῦ Χριστοῦ, λοιπόν, πολλές φορές λυποῦν προσκαίρως γιά νά συνεφέρουν καί σώσουν αἰωνίως: «Νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γάρ κατά Θεόν, ἵνα ἐν μηδενί ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν»¹⁵. Ὁ ἴδιος ὁ Χριστός μᾶς καθιστᾷ γνωστόν, ὅτι ὅσους ἀγαπᾷ, τούς ἐλέγχει καί τούς διαπαιδαγωγεῖ μέ σκοπό τήν ἀπόκτηση ζήλου καί μετάνοιας: «Εἰς ὅσους ἐάν φιλῶ, ἐλέγχω καί παιδεύω· ζήλευε οὖν καί μετανόησον»¹⁶.

Ἔχουμε ἤδη ἐξηγήσει σέ προηγουμένη ἐνότητα τῆς «**Μαθητείας στό ἐκκλησιαστικό παρελθόν**» πῶς ἡ παραμικρή ἀλλοίωση τῆς Πίστεως (ἢ αἵρεση) βλάπτει τήν σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου· γι' αὐτό ὁ Απόστολος Παῦλος παραγγέλλει νά ἀποκόπτεται ἀπό τήν Ἐκκλησία ὅποιος ἀλλοιώνει τό ἐξ ἀρχῆς ἀποστολικό κήρυγμα, δηλαδή τήν ἀλήθεια («μεταστρέψαι τό εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ») ἀκόμη καί ἂν ἦταν – καθ' ὑπόθεσιν - Ἄγγελος: «Ἀλλά καί ἐάν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω»¹⁷.

- **Ἡ ἀλήθεια ὡς κοινή Πίστη εἶναι παράγων συνδεδετικός τῶν πιστῶν.**

Σέ πολλά σημεία τῆς Καινῆς Διαθήκης, προβάλλεται ἀπό τό Ἅγιον Πνεῦμα ἡ παράλληλη πορεία ἀληθείας καί ἀγάπης· διότι τελικῶς ἡ ἀλήθεια εἶναι ἡ πορεία πρὸς τόν Θεό, διά τῆς ἀμωμῆτου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τοῦ μόνου Σώματος τοῦ Χριστοῦ, τό Ὅποιον – καθότι Σῶμα Χριστοῦ δέν μερίζεται¹⁸ - ἀλλά χαρακτηρίζεται ἀπό μία Πίστη καί ἕνα Βάπτισμα: «[...] τηρεῖν τήν ἐνότητα τοῦ Πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης. Ἐν σῶμα καί ἐν Πνεῦμα [...] εἷς Κύριος, μία Πίστις, ἕν Βάπτισμα»¹⁹ · τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ συνάπτει «εἷς ἕν» τούς πιστούς: «Ὅτι εἷς ἄρτος, ἐν σῶμα οἱ πολλοί ἐσμεν· οἱ γάρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνός ἄρτου μετέχομεν»²⁰ οἱ

όποιοι καταρτίζονται μέ τό ἴδιον φρόνημα, «ἵνα τό αὐτό λέγητε πάντες, καί μή ἦ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἦτε δέ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῖ καί τῇ αὐτῇ γνώμῃ»²¹.

Ἐπειδή λοιπόν ἡ ἀλήθεια ταυτίζεται μέ τόν Χριστό, ὁ τρόπος οἰκειώσεώς μας μέ Αὐτόν, ἐντός τοῦ Σώματός Του, τῆς Ἐκκλησίας, προϋποθέτει ὅτι ὁ καταρτισμός μας γίνεται, ὅπως λέχθηκε ἀνωτέρω, «ἐν τῷ αὐτῷ νοῖ καί τῇ αὐτῇ γνώμῃ», εἶναι δηλαδή ἀπαραίτητη ἡ ἐν Χριστῷ οἰκοδόμησις τῆς ἐνότητός μας μέ τούς συνανθρώπους μας, ἐν τῷ «νῷ τοῦ Χριστοῦ» διά τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί συνεπῶς εἶναι ἀπαραίτητη, ὡς συνεκτικός δεσμός, ἡ ἀπό κοινῆ διατήρησις καί βίωσις τῆς ἀληθοῦς Πίστεως στόν Χριστό.

• Ἡ ἀγάπη καί ἡ ἀλήθεια παράλληλα χαρίσματα.

Κατά ταῦτα ὁ Απόστολος Παῦλος παραγγέλλει στούς πιστούς νά αὐξάνουν πνευματικῶς ἐν Χριστῷ «ἀληθεύοντες ἐν ἀγάπῃ»²², ἐνῶ ὁ Εὐαγγελιστής Ἰωάννης, ὁ κῆρυξ τῆς ἀγάπης, χαίρει πρωτίστως, «ἔχει μειζοτέραν χαράν», διότι οἱ Πιστοί «περιπατοῦν ἐν ἀληθείᾳ»²³ χάρις στήν ὁποία ἀλήθεια καί ὁ ἴδιος ὁ Θεολόγος καί «πάντες οἱ ἐγνωκότες τήν ἀλήθειαν» ἀγαποῦν τούς ἀδελφούς «ἐν ἀληθείᾳ»²⁴ · καλεῖ ἐπίσης τούς Χριστιανούς νά εἶναι «ἐν ἀληθείᾳ καί ἀγάπῃ»²⁵ καί νά ἀγαποῦν «ἐν ἔργῳ καί ἀληθείᾳ»²⁶. Χωρίς τήν ἀλήθεια, ὁ ἄνθρωπος δέν πιστεύει ὀρθῶς στό Θεό καί δέν ζῆ ὀρθῶς, διότι δέν γνωρίζει τόν τρόπο τῆς σωτηρίας· «Πῶς οὖν ἐπικαλέσονται εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; πῶς δέ πιστεύσουσιν οὐδ' οὐκ ἤκουσαν; πῶς δέ ἀκούσουσι χωρίς κηρύσσοντος;»²⁷. Οἱ ἅγιοι Απόστολοι προειδοποιοῦν διά τοῦτο, ὅτι ἡ τήρησις καί τῶν ἐλαχίστων ἐντολῶν εἶναι ἀπαραίτητη· «Ὅστις γάρ ὄλον τόν νόμον τηρήσῃ πταίσις δέ ἐν ἐνί, γέγονε πάντων ἐνοχος»²⁸, ὁ δέ Κριτής θά τιμωρήσει ὅσους διαστρεβλώνουν τόν λόγο Του καί θά τούς ἀποστερήσει ἀπό τό Ἔθλον τῆς Ζωῆς²⁹.

• Τήν ἀλήθεια πάντοτε καί ἀναποφεύκτως θά τήν πολεμεῖ τό κακό.

Ἡ εἴσοδος τῆς Ἀληθείας, τοῦ Χριστοῦ, στόν κόσμον προκαλεῖ ὅπωςδήποτε τήν ἀντιπαράθεσις τοῦ κακοῦ, μέσω τῶν δυνάμεων τῆς πονηρίας καί τῶν ὑποτεταγμένων στό κακό ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἀφοῦ ἐδίωξαν τόν Θεάνθρωπο, ὅπωςδήποτε θά ὑποβάλουν σέ διωγμό καί τούς μαθητές τοῦ Χριστοῦ Χριστιανούς· «εἰ ἐμέ ἐδίωξαν, καί ὑμᾶς διώξουσιν»³⁰. Εἶναι λοιπόν ἀναπόφευκτη ἡ ἀντίδρασις κατά τοῦ φωτός τῆς ἀληθείας τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ, ὄχι λόγω τῶν ἰδιοτήτων τῆς ἴδιας τῆς ἀληθείας, ἀλλά λόγω τῆς ἀγάπης πολλῶν πρός τό σκότος τῆς ἁμαρτίας· «ἠγάπησαν μᾶλλον τό σκότος ἢ τό φῶς, ἦν γάρ πονηρά αὐτῶν τά ἔργα»³¹ καί ἔτσι ἀναποφεύκτως τό κήρυγμα τοῦ Θεανθρώπου θά προκαλέσει μάχη ἐκ μέρους τῶν ἐχθρῶν τῆς ἀληθείας· «Δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῆ; οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἡ διαμερισμόν. Ἔσονται γάρ ἀπό τοῦ νῦν πέντε ἐν οἴκῳ ἐνί διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπί δυοῖ καί δύο ἐπί τρισί»³².

Ἡ μάχη λοιπόν πού προκαλεῖται πολλές φορές ὄχι μόνον ἐντός τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς ἐναντίον τῆς προόδου τῆς ἀληθείας, ἀλλά καί ἀπό τό περιβάλλον της, προέρχεται ἀπό τήν ἀντίδραση τοῦ ποικίλου κακοῦ. Γιά τήν πραγματικότητα αὐτή μᾶς προειδοποίησε ὁ Χριστός, ὅτι δηλαδή οἱ ἄνθρωποι μισοῦν τό φῶς γιά νά μή ἐλεγχθοῦν τά σκοτεινά ἔργα τους: «Πᾶς γάρ ὁ φαῦλα πράσων μισεῖ τό φῶς καί οὐκ ἔρχεται πρὸς τό φῶς, ἵνα μή ἐλεγχθῆ τά ἔργα αὐτοῦ»³³ · ἐπίσης καί ἡ ἀρχαία ἀνθρώπινη σοφία τήν ἀποτύπωσε διά στόματος τοῦ Λατίνου ποιητοῦ Τερεντίου, τόν 2^ο π.Χ. αἰ. στό ἀπόφθεγμα «ἡ ἀλήθεια γεννᾷ τό μῖσος» (“*Veritas odium parit*”)³⁴.

Ὁ Ἅγιος Μακάριος ὁ Αἰγύπτιος ἀναφέρει σχετικῶς: «Ὅπως ἓνας γενναῖος νεανίας βαστάζει τίς πληγές πού τοῦ ἐπιφέρουν καί τήν πάλη, καί ἀνταποδίδει τά κτυπήματα, ἔτσι καί οἱ Χριστιανοί ὀφείλουν νά ὑπομένουν τίς ἔξωθεν θλίψεις καί τούς ἔνδοθεν πολέμους, ὥστε λαμβάνοντας κτυπήματα νά σωθοῦν διά τῆς ὑπομονῆς. **Διότι ἡ ὁδός τοῦ Χριστιανισμοῦ ἔτσι εἶναι. Δηλαδή ὅπου εἶναι τό Πνεῦμα τό Ἅγιον, ἐκεῖ ἐπακολουθεῖ, σάν σκιά, ὁ διωγμός καί ἡ πάλη.** Βλέπεις τούς Προφῆτες πῶς διώκονταν ἀπό τούς ὁμοφύλους τους τελείως, στούς ὁποίους ὁμως ἐνεργοῦσε τό Πνεῦμα [...] Διά τοῦτο δέν πρέπει νά παραξενεύονται, **ἀλλά ἀναπόφευκτα ἡ ἀλήθεια διώκεται**»³⁵.

Ὁ ἅγιος Μέγας Φώτιος, Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, στό ἔργο τοῦ Μυριόβιβλος ἢ Βιβλιοθήκη παρουσιάζοντας ἓνα βιβλίο μέ τούς λόγους τοῦ Μοναχοῦ Ἰωβίου, ἀναφέρεται στήν εἰρήνη τοῦ Θεοῦ καί ἐρμηνεύει βάσει τῆς Παραδόσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀληθείας, ὅτι ἡ εἰρήνη αὐτή δέν εἶναι ἐκ τοῦ κόσμου «*Ἡ εἰρήνη, λέει, τοῦ Θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν*³⁶, φρουρήσει τάς καρδίας ὑμῶν» καί “*Δικαιωθέντες ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχομεν τά πρὸς τόν Θεόν διά τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι’ οὗ καί τήν προσαγωγήν ἐσχήκαμεν*”³⁷. **Δέν πρέπει ἐδῶ νά ἐννοεῖ κανεῖς τήν εἰρήνην ἀπό πολέμους ἢ τήν πρὸς ἀλλήλους, ἀλλά, ὅπως εἶναι φανερό, τήν καθενός πρὸς τόν ἑαυτό του καί μέσῳ αὐτῆς πρὸς τόν δωροδότη αὐτῆς καί χορηγό τῆς σωτηρίας μας,** ἡ ὁποία φρουρεῖ τίς καρδιές μας καί ὑπερέχει ἀπό κάθε νοῦ, τήν ὁποῖαν ὁ κόσμος δέν μπορεῖ νά δώσει. Γι’ αὐτό δέν ἀντιφάσκει πρὸς τό “*Οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἀλλά μάχαιραν*”³⁸. Διότι ἐννοεῖ “*τήν κοσμική εἰρήνην δέν ἦλθα γιά νά βάλω*”· καί πάλι· “*Ἔσεσθε μισούμενοι ὑπό πάντων*”³⁹ καί πολλά τέτοια· **διότι ἡ ἐγγύτητα τῶν εὐσεβῶν πρὸς τόν Θεό ἔσπρωχνε τούς ἀσεβεῖς ὡς κῦμα σέ μῖσος καί φθόνο καί φόνο.** Ἦλθε λοιπόν ὁ Σωτήρ νά βάλει εἰρήνην, ἡ ὁποία τά τοῦ σώματος τά κάνει νά συμφωνοῦν μέ τήν ψυχή, καί ὑποτάσσει τό χειρότερο [τό σῶμα] στίς ἀποφάσεις τοῦ καλύτερου [τῆς ψυχῆς]. **Καί τήν ἔδωσε αὐτή [τήν εἰρήνην] ἐνώνοντας τή στασιαστική μας φύση μέ τήν εἰρήναρχη θεότητα**»⁴⁰.

3. Η έξωτερική ειρήνη προϋποθέτει τήν έσωτερική ειρήνη, και ή έσωτερική ειρήνη προϋποθέτει τά εϋσεβή δόγματα.

Η ειρήνη του Χριστού, λοιπόν, συμφώνως προς τά άνωτέρω, είναι ενεργεια ειρηνοποιός τής ψυχής και έχθρική προς τά πάθη και τήν άμαρτία εντός μας, και όχι κάποια έξωτερική έπιβεβλημένη ειρήνη. Έννοείται, βεβαίως, ότι ή έσωτερική αυτή ειρήνη είναι ή δημιουργός και τής διαπροσωπικής ειρήνης μεταξύ τών ανθρώπων και κάθε καλού, **έφ' όσον τά πάθη τών ανθρώπων δημιουργούν τίς μεταξύ τους διενέξεις κατά τήν Αγία Γραφή:** «Πόθεν πόλεμοι και μάχαι εν ύμιν; Ουκ εντεϋθεν, εκ τών ήδονών ήμών τών στρατευομένων εν τοις μέλεσιν ύμών; Επιθυμείτε, και ουκ έχετε· φονεύετε και ζηλοϋτε, και ου δύνασθε επιτυχειν· μάχεσθε και πολεμείτε, και ουκ έχετε, διά τό μή αιτεισθαι ύμās»⁴¹. **Αντιθέτως, ή παρουσία του Αγίου Πνεύματος φέρει τήν ειρήνη στίς σχέσεις τών ανθρώπων** «Έχετε εν έαυτοις άλας και ειρηνεύετε εν άλλήλοις»⁴². Η έρμηνεία του χωρίου αυτού, έπισημαίνει⁴³ ότι: «Άλας οϋράνιο είναι και ο Κύριός μας Ίησους Χριστός [...] νομίζω δέ ότι έπακολουθει σέ αυτόν που έχει μέσα του τό άλας τό νά ειρηνεύει μέσα του· διότι υπάρχει μέσα του ή ειρήνη του Θεού που υπερέχει πάντα νοϋ, ή όποία φρουρεί τήν καρδιά του και τά νοήματά του εν Χριστώ Ίησού· **ένας τέτοιος άνθρωπος όσον έξαρτάται άπ' αυτόν θά ειρηνεύει μέ όλους τούς ανθρώπους,** λέγοντας μέ θάρρος “μέ αυτούς που μισοϋσαν τήν ειρήνη ήμουν ειρηνικός”⁴⁴».

Οί Άγιοι Πατέρες τονίζουν ότι ή έσωτερική ειρήνη είναι γενικώς τό θεμέλιο κάθε άρετης. Ο **Άγιος Γρηγόριος ό Παλαμάς**, στην πραγματεία του προς τήν Μοναχή Ξένη γράφει «διότι άφ' ότου αφαιρέσει τοϋτο τό άσχημο κάλυμμα, τότε, καθώς ή ψυχή δέν διασπάζεται μέ άγένεια σέ ποικίλες σχέσεις, προχωρεί άταράχως στά ένδότερα τών πραγματικων δωματίων και προσεύχεται στον “εν τω κρυπτω” Πατέρα. Ο Όποιος σέ αυτόν πρώτα χορηγει **τό δώρο που είναι επιδεικτικό όλων τών άλλων χαρισμάτων, τήν ειρήνην τών λογισμών,** μετά από τήν όποίαν τελειοποιεί τήν ταπεινώση, ή όποία είναι γεννήτρια και συνοχεύς κάθε άρετης»⁴⁵. Παρομοίως και **ό Άγιος Νικόδημος ό Αγιορείτης** στον «Άόρατο Πόλεμο» σέ πολλά κεφάλαια έπισημαίνει τή βασική θέση τής ψυχικής ειρήνης στην οικοδόμηση τών άρετων τής ψυχής, λέγοντας π.χ. ότι «Έσύ, έχε φροντίδα (ως έρρέθη) νά μήν αφήσης ποτέ νά συγχυσθής ή καρδιά σου, ούτε νά ανακατωθής εις κάθε πράγμα, όπου τήν ένοχλεί· αλλά νά κοπιάζης πάντοτε διά νά τήν κρατής ειρηνικήν και αναπαυμένην. Και ό Θεός, όπου σέ βλέπει πώς κάμνεις έτσι και αγωνίζεσαι, θέλει οικοδομήσει μέ τήν χάριν του εις τήν ψυχήν σου μίαν πόλιν ειρήνης· και ή καρδιά σου θέλει είναι οίκος τρυφής»⁴⁶.

Ο Μέγας Βασίλειος διευκρινίζει⁴⁷ ότι ή άληθής ειρήνη στην ψυχή έρχεται, μεταξύ άλλων προϋποθέσεων βέβαια, και χάρις στα εϋσεβή δόγματα: «Διότι ή άληθής ειρήνη υπάρχει άνω· επειδή όσο καιρό συνδεόμαστε μέ τή σάρκα, συζευγνύμαστε και μέ πολλά που μάς έκταράσσουν. Ζήτησον λοιπόν ειρήνη,

ἀπόλυση ἀπό τούς θορύβους τοῦ κόσμου τούτου· ἀπόκτησε νοῦ γαλήνιο, **κατάσταση τῆς ψυχῆς ἀκύμαντη καί ἀτάραχη, πού οὔτε ἀπό πάθη σαλεύεται, οὔτε σέ ψευδῆ δόγματα ἔλκεται νά συγκατατεθῆ** - τά ὁποῖα τήν προκαλοῦν μέ εὐλογοφάνεια - γιά νά ἀποκτήσεις τήν εἰρήνη τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποῖα “ὑπερέχει πάντα νοῦν”⁴⁸, νά φρουρεῖ τήν καρδιά σου. **Αὐτός πού ζητεῖ τήν εἰρήνη, ἀναζητεῖ τόν Χριστό**, διότι Αὐτός εἶναι ἡ εἰρήνη, ὁ Ὅποιος “ἔκτισε τούς δύο εἰς ἓνα καινόν ἄνθρωπον, ποιῶν εἰρήνην⁴⁹, καί εἰρηνοποιήσας διά τοῦ αἵματος τοῦ Σταυροῦ Αὐτοῦ, εἴτε τά ἐν οὐρανοῖς, εἴτε τά ἐπί τῆς γῆς”⁵⁰.

4. Εἶναι προτιμότερος ὁ ἐπαινετός πόλεμος γιά τήν ἀλήθεια τῆς Πίστεως, ἀπό τή συνθηκολόγηση μέ τήν αἴρεση

Ἡ θεοσέβεια, κατά τά ἀνωτέρω, ἡ τήρηση τῆς Ὁρθοδοξίας τῶν δογμάτων ὡς τῆς ὁρθῆς πρὸς Θεόν Πίστεως, εἶναι προϋπόθεση τῆς σωτηριώδους εἰρήνης τῆς ψυχῆς, ἐπειδή οἱ μὴ εὐσεβεῖς στεροῦνται χαρᾶς (καί εἰρήνης), διότι «οὐκ ἔστι χαίρειν τοῖς ἀσεβέσι»⁵¹, γι' αὐτό οἱ Ἅγιοι Πατέρες, ὅταν ἀντιλαμβάνονταν ὅτι ἡ ἀλήθεια κινδυνεύει νά προδοθεῖ χάριν μιᾶς ἐπίπλαστης ἐξωτερικῆς εἰρήνης, ὡς συνθηκολογήσεως μέ τίς δυνάμεις τῆς πλάνης, μέ ἀποτέλεσμα τῆ βλάβη τῶν δογμάτων τῆς εὐσεβείας, προέκριναν τήν ἀνυποχώρητη (καί ὄχι βέβαια βίαιη) ἀντίσταση κατά τοῦ κινδύνου πού ἀπειλεῖ τήν ἀλήθεια, λέγοντας, ὅτι εἶναι προτιμότερος ὁ ἐπαινετός (καί ὄχι ὁ μεμπτός) πόλεμος ἀπό τήν ἐξωτερική καί ἐπίπλαστη εἰρήνη πού χωρίζει ἀπό τόν Θεό. Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἐπισημαίνει «**Ὅχι γιά νά φέρεσθε πρὸς ὄλους μέ τήν ἴδια ἀγάπη· διότι αὐτό δέν εἶναι χαρακτηριστικό ἀγάπης, ἀλλά ψυχρότητος. Τί σημαίνει, λοιπόν, “ἐν ἐπιγνώσει”;** Δηλαδή, μέ κρίση καί σκέψη, μέ αἴσθηση. Διότι εἶναι κάποιοι πού ἀγαποῦν παραλόγως, ἀπλῶς καί ὡς ἔτυχε [...] ὑπάρχει φόβος μήπως κάποιος παραφθαρεῖ ἀπό τήν ἀγάπη τῶν αἰρετικῶν [...] **γιά νά μή παραδεχθεῖτε κανένα νόθο δόγμα μέ τό πρόσχημα τῆς ἀγάπης**»⁵².

Γιά τόν πόλεμο αὐτό τό Ἅγιον Πνεῦμα κάνει μαχητικό, «ὀπλίζει», τόν πρᾶο ἄνθρωπο γιά νά δύναται νά «πολεμεῖ» καλῶς, ὅπως λέγει χαρακτηριστικῶς ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος: «**κρείσσων ἐπαινετός πόλεμος εἰρήνης χωριζούσης Θεοῦ· καί διά τοῦτο τόν πρᾶν μαχητήν ὀπλίζει τό Πνεῦμα, ὡς καλῶς πολεμεῖν δυνάμενον**»⁵³. Καί ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης, μολονότι -καθῶς προανεφέραμε- θεωρεῖ ὅτι ἀκόμη καί ἡ ἀγάπη πρὸς τόν πλησίον πρέπει νά φθάνει μόνον μέχρι ἐκεῖ πού βλάπτεται ἡ εἰρήνη τῆς καρδίας, ὡστόσο ἐξαιρεῖ ἀπό αὐτό τό ὄριο τά θέματα τῆς Πίστεως· γράφει: «**Συλλογίσου πῶς δέν πρέπει νά ἔχῃς τόσην πολλήν θερμότητα καί ζῆλον τῆς ψυχῆς εἰς τρόπον ὅπου δι' αὐτόν νά ὑστερῆσαι τήν ἡσυχίαν καί τήν εἰρήνην τῆς καρδίας [...] Ἐάν ὁμως ὁ λόγος καί ἡ ὑπόθεσις εἶναι περὶ πίστεως καί τῶν παραδόσεων τῆς Ἐκκλησίας μας, τότε καί ὁ πλέον εἰρηνικός καί ἡσυχος πρέπει νά πολεμῇ ὑπέρ αὐτῶν, πλήν ὄχι μέ ταραχήν τῆς καρδίας, ἀλλά μέ ἓνα θυμόν**

ἀνδρείον καί σταθερόν, κατ' ἐκεῖνο τοῦ Ἰωήλ “ἐκεῖ ὁ πρᾶϋς ἔστω μαχητής” (Ἰωήλ δ' 11)»⁵⁴.

5. Οἱ Ἅγιοι Πατέρες περί τῆς σχέσεως ἀγάπης καί θεοσεβείας

Στήν ἱερά ὕμνογραφία, τονίζεται ἡ ἀλληλένδετος σχέση τῶν θεϊκῶν δωρεῶν τῆς ἀγάπης καί τῆς ἀληθείας (ὡς Ὁρθοδοξίας): σέ ὕμνους τῆς Παρακλητικῆς (τῆς Ὀκτωήχου), ἀναφέρονται λ.χ. τὰ ἐξῆς: «Μοιράξεις Ἄγγελον τῆς εἰρήνης, Παντοκράτορ, πού περιφρουρεῖ τήν ποιίμνη Σου, διότι **Ἐσύ εἶσαι αἴτιος τῆς εἰρήνης καί τῆς ἀγάπης**, καί ὁ ὁποῖος διαφυλάττει τήν ἔμφρονη Πίστη, καί μέ τή δύναμή Σου **καταλύει τίς αἰρέσεις**»⁵⁵. ἄλλοῦ, μεταφορικῶς, μέ βάση τόν τρισύνθετο, τριμερῆ Σταυρό τοῦ Χριστοῦ («ἐκ πεύκης καί κέδρου καί κυπαρίσσου»), ὑπενθυμίζεται στούς πιστούς ἡ «τρίπλοκος» σειρά τῶν ἀρετῶν εὐσεβείας, πίστεως καί ἀγάπης: «Ὡς προσκυνήσουμε τόν θεῖον Σταυρόν, περιφέροντας τήν εὐσέβεια ὡς κέδρο, ὡς κυπάρισσο τήν πίστη καί ὡς πεύκη τήν ἀγάπη»⁵⁶.

Ὁ ἐκκλησιαστικός συγγραφεύς **Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς** (ca 150 – ca 215 μ.Χ.), πολυγραφότατος καί περιώνυμος συγγραφεύς, ἰδρυτής καί διδάσκαλος ἰδιαίτερας φιλοσοφικοθεολογικῆς Σχολῆς τῆς Ἀλεξανδρείας, ταυτίζει τήν ἀγάπη μέ τήν εὐσέβεια: ἐάν ὁ Θεός εἶναι ἀγάπη, κατά τόν Κλήμεντα, τότε καί ὁ σεβασμός πρός Αὐτόν εἶναι ἀγάπη: «"τεκνία, νά μή ἀγαπᾶμε μέ τὰ λόγια οὔτε μέ τή γλῶσσα", λέγει ὁ Ἰωάννης, διδάσκοντάς μας νά εἴμαστε τέλειοι, “ἀλλά μέ τὰ ἔργα καί τήν ἀλήθεια. Ἔτσι θά γνωρίζουμε ὅτι εἴμαστε ἀπό τήν ἀλήθεια”. **Ἄν ὁμῶς εἶναι ἀγάπη ὁ Θεός, εἶναι ἀγάπη καί ἡ θεοσέβεια**»⁵⁷.

Εἶναι φανερό, λοιπόν, ὅτι ἡ ἀγάπη φέρει μέσα της ὡς προϋπόθεση τήν ἀλήθεια, τή θεοσέβεια, ὡς γράφει παραπάνω ὁ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς, ἡ δέ ἀλήθεια ἀποσκοπεῖ στήν ἀγάπη, δηλαδή στήν αἰώνιο ζωή, τόν Χριστόν καί Θεόν. Δέν εἶναι συνεπῶς ἡ θεοσέβεια, ἡ δογματική ἀλήθεια τῆς Πίστεως, ἀντίθετη πρός τήν ἀγάπη, ἀλλά ταυτίζονται.

Ὁ μέγας ἐν Μονασταῖς **ἅγιος Ἀββᾶς Δωρόθεος** τῆς Γάζης (ca 500-555 μ.Χ.) οἱ ἀσκητικές διατυπώσεις τοῦ ὁποῖου ἀποτελοῦν ἀπαραίτητο καί ὠφελιμώτατο ἀνάγνωσμα τῶν Μοναχῶν, ἰδίως τῶν ἀρχαρίων, περιγράφει τή διττή ἀγάπη, δηλ. πρός τόν Θεό καί τόν ἄνθρωπο, μέ εἰκόνα πολύ ὁμορφη: «Καί σᾶς λέγω παράδειγμα ἀπό τούς Πατέρες γιά νά ἐννοήσετε τήν δύναμη τοῦ λόγου. Ὑποθέστε ὅτι ὑπάρχει ἓνας κύκλος στή γῆ· λ.χ. μία στρογγυλή χαρακιά ἀπό τό κέντρο τοῦ διαβήτη. Κέντρο λέγεται ἐκεῖ εἰδικῶς τό ἐσωτερικόν τοῦ κύκλου ἕως τό κέντρο. Βάλτε τό νοῦ σας σέ αὐτό πού λέγεται. Αὐτός ὁ κύκλος ἐννοεῖστε ὅτι εἶναι ὁ κόσμος, καί τό κέντρο τοῦ κύκλου ὁ Θεός, καί οἱ εὐθεῖες τοῦ κύκλου πρός τό κέντρο εἶναι οἱ δρόμοι, δηλαδή οἱ τρόποι ζωῆς τῶν ἀνθρώπων. Στό βαθμό, λοιπόν, πού οἱ ἅγιοι εἰσέρχονται πρός τὰ μέσα ἐπιποθώντας νά προσεγγίσουν τόν Θεό, κατά τήν ἀναλογία τῆς εἰσόδου

έρχονται πλησίον τοῦ Θεοῦ καί μεταξύ των· **καί ὅσο πλησιάζουν τόν Θεό, πλησιάζουν ἀλλήλους, καί ὅσο πλησιάζουν ἀλλήλους, πλησιάζουν τόν Θεό.** Παρομοίως νοήσατε καί τόν χωρισμό. Δηλαδή ὅταν ἀπομακρύνονται ἀπό τόν Θεό, καί στρέφονται πρὸς τὰ ἔξω, εἶναι φανερόν ὅτι ὅσο ἐξέρχονται καί ἀπομακρύνουν τόν ἑαυτό τους ἀπό τόν Θεό, τόσο ἀπομακρύνονται ἀπό ἀλλήλους, καί ὅσο ἀπομακρύνονται ἀπό ἀλλήλους, τόσο ἀπομακρύνονται ἀπό τόν Θεό. Ὅριστε, αὐτή εἶναι ἡ φύση τῆς ἀγάπης. Καθ' ὅσον εἴμασθε ἔξω καί δέν ἀγαπᾶμε τόν Θεό, κατὰ τόσο ἔχουμε καί διάσταση καθένας πρὸς τόν πλησίον· ἐάν ὁμως ἀγαπήσουμε τόν Θεό, **ὅσο προσεγγίζουμε τόν Θεό μέ τήν πρὸς αὐτόν ἀγάπη, τόσο ἐνωνόμαστε μέ τήν ἀγάπη τοῦ πλησίον,** καί ὅσο ἐνωνόμαστε μέ τόν πλησίον, τόσο ἐνωνόμαστε μέ τόν Θεό»⁵⁸.

Λοιπόν, κατὰ τόν ἅγιο Ἀββᾶ Δωρόθεο, στό βαθμό πού προσεγγίζεται ἀληθῶς ὁ Θεός ἀπό τόν ἄνθρωπο αὐξάνει καί ἡ (ἀληθῆς) ἀγάπη τῶν ἀνθρώπων μεταξύ τους.

Βάσει τούτου, εὐκόλως συνάγεται τό συμπέρασμα, ὅτι ἂν βλαφθεῖ ἡ ἐγγύτητα τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τόν Θεό, διακόπτεται ἡ μετάδοση τοῦ χαρίσματος τῆς ἀγάπης ἀπό τήν Πηγὴ τῆς Ἀγάπης, καί συνεπῶς καί ἡ διανθρώπινη ἀγάπη βλάπτεται.

Ὁ Ἅγιος Λέων Α' Πάπας Ρώμης, ὁ Μέγας (440-461 μ.Χ.), ἔσχε τεραστία συνεισφορά στήν ἐπικράτηση τοῦ ὀρθοδόξου δόγματος στήν ἀντιπαράθεση τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τοὺς αἰρετικούς μονοφυσιτες, ὀπαδούς τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς (βλ. περισσότερα ἱστορικά περὶ τοῦ «**Τόμου τοῦ Λέοντος**»). Κατὰ τὴ διάρκεια τῶν θεολογικῶν ἐκείνων διεργασιῶν οἱ ὁποῖες ὀδήγησαν τελικῶς στήν νίκη τῆς Ὀρθοδοξίας στή Σύνοδο τῆς Χαλκηδόνος (451 μ.Χ.) καί μέ ἀφορμὴ ἐπιστολὴ πρὸς αὐτόν τοῦ αἰρετικοῦ Ἀρχιμανδρίτη Εὐτυχοῦς, μετὰ τὴν Ἐνδημοῦσα Σύνοδο τῆς ΚΠόλεως (448 μ.Χ.), ὅπου καταδικάσθηκε ἡ διδασκαλία τοῦ Εὐτυχοῦς, ὁ Ἅγιος Λέων ἀπέστειλε ἐπιστολὴ πρὸς τόν Ἅγιον Φλαβιανόν, Πατριάρχη ΚΠόλεως (446-449 μ.Χ.), ζητώντας ἐξηγήσεις περὶ τοῦ νέου θεολογικοῦ θέματος. Σέ μία ἀπὸ αὐτές, ὅταν εἶχε πρὸ ὀλίγου μόλις ἐμφανισθῆ ἡ νέα αἵρεση, ἔγραψε πρὸς τόν Ἅγιον Φλαβιανόν τὰ ἑξῆς, τὰ ὁποῖα μᾶς εἶναι ἐνδεικτικά γιὰ τὴν **μέριμνα τῆς Ἐκκλησίας ὑπὲρ τῆς διαφυλάξεως τόσον τῆς ἀληθείας, ὅσον καί τῆς ἀγάπης.**

«... καί διὰ τοῦτο ἡ ἀδελφικὴ σου ιδιότητα, μέ κάποιον ἄνθρωπο ἐπιτήδειο καί ἀρμόδιο καί μέ πληρέστατη ἀναφορὰ, νά Μᾶς γνωστοποιήσῃ ποιά καινοτομία κατὰ τῆς ἀρχαίας πίστεως ἀνέκυψε, πού θεωρήθηκε ἐπάξια νά ἀντιμετωπισθεῖ μέ αὐστηρὴ ἀπόφαση. Διότι καί ἡ ἐκκλησιαστικὴ διοίκηση καί τοῦ θεοφιλεστάτου Βασιλέως ἡ πίστη, μᾶς ἔδωσε **πολλή μέριμνα γιὰ τὴν εἰρήνην τῶν Χριστιανῶν, ὥστε ἀφοῦ ἀφαιρεθοῦν οἱ διχόνοιες, νά διαφυλαχθῆ ἀμόλυντος ἡ καθολικὴ πίστη** καί ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ὑπερασπίζονται τὰ φαῦλα, τῶν ὁποίων ἡ πίστη θά δοκιμασθεῖ, νά

ὀχρωθῶν, ἀφοῦ ἀνακληθῶν ἀπό τήν πλάνη, μέσω τῆς ἀνθεντίας Σου· καί νά μή προσαχθεῖ καμμία δυσχέρεια ἀπό τοῦ μέρους αὐτοῦ, ἐφόσον ὁ προαναφερθεῖς Πρεσβύτερος, στήν ἰδική του διακήρυξη ὁμολόγησε ὅτι εἶναι ἔτοιμος νά διορθωθεῖ, ἄν τυχόν εὐρεθεῖ σ' αὐτόν κάτι ἄξιο μέμφεως. Διότι πρέπει ἀναφορικῶς μέ τίς καταγγελίες αὐτές νά φροντίζει κανεῖς πολύ περισσότερο γιά τοῦτο, δηλαδή **δίχως θόρυβο καί φιλονεικία καί ἡ ἀγάπη νά διαφυλάττεται καί ἡ ἀλήθεια νά ὑπερασπίζεται, τιμιώτατε ἀδελφέ**»⁵⁹.

6. Ἡ παρεμπόδιση τῆς αἰρετικῆς δραστηριότητος εἶναι ἔργο ἀγάπης, κατά τόν Ἅγιο Μάξιμο τόν Ὁμολογητή

Ὁ Ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής (580-662 μ.Χ.), ἡ τεραστίας σημασίας μορφή αὐτή τῆς ἀγιότητος, τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας καί τῆς Θεολογίας, σέ κείμενό του ἀναφέρεται στή δέουσα ἐκ τῆς Πολιτείας ἀντιμετώπιση τῆς προσηλυτιστικῆς δραστηριότητος αἰρετικῶν σεσηριανῶν (δηλ. μετριοπαθῶν μονοφυσιτῶν): σέ αὐτό ἐπισημαίνει ἀκριβῶς ποιά εἶναι τά αἰσθήματα ἀγάπης πού πρέπει νά διακατέχουν τούς πιστούς ἔναντι τῶν αἰρετικῶν, ἀλλά καί ποιά εἶναι ἡ σημασία τῆς ἰδιαίτερης προσοχῆς καί τῶν περιορισμῶν πού ἐπιβάλλονται ἀπό τήν Ἐκκλησία στήν ἐπικοινωνία τῶν πιστῶν μέ τούς αἰρετικούς καί τήν ἔναντι τῶν αἰρετικῶν φιλανθρωπία· ἄλλοι **γνώμων εἶναι ἐκ μέρους ἀφ' ἑνός τῶν ἰδίων τῶν πιστῶν, καί κυρίως τῶν πιό ἀπλοϊκῶν, ἀφ' ἑτέρου δέ καί τῶν αἰρετικῶν ἡ συνειδητοποίηση τῆς χαώδους καί καταστροφικῆς ἀλλοτριώσεως τῶν αἰρετικῶν κοινοτήτων** ἀπό τήν ἀλήθεια τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀπό τόν Ἴδιον τόν Χριστό:

«Δέν πρέπει λοιπόν τούς αἰρετικούς μέ κανένα τρόπο νά τούς βοηθοῦμε, ὡς αἰρετικούς, ἀκόμη κι ἄν εἶχε ἐπιτραπῆ σέ ὅλους νά κάνουν ἀφόβως τά πάντα· τόσο γιά τίς προαναφερθεῖσες αἰτίες, ὥστε νά μή προσκρούσουμε στό Θεό, δίχως νά τό συνειδητοποιήσουμε· καί ἐπειδή δέν εἶναι καλό νά τούς δίνουμε τήν ἐλευθερία νά περιφέρονται πανηγυρικά μέ τό ψεῦδος τους καί νά ξεσηκώνονται ἔναντι τῆς εὐσεβείας· ὥστε νά μή μπορέσουν νά σαλεύσουν ἀπό τήν ἀσφαλῆ βάση τῆς Πίστεως κάποιους ἀπό τούς ἀφελεστέρους μέ τό δάγκωμα τῆς ἀπάτης, ὡσάν τά φίδια, ἐμφανιζόμενοι μέσα ἀπό ἐμᾶς· καί εὐρεθοῦμε καί ἐμεῖς, ὅπως δέν θέλουμε, νά συμμετέχουμε στήν τιμωρία πού κρέμεται πάνω τους γιά αὐτό. [...]

Αὐτά δέν τά γράφω, θέλοντας νά θλίβονται οἱ αἰρετικοί, οὔτε χαίροντας γιά τήν κάκωσή τους – μή γένοιτο – ἀλλά περισσότερο χαίροντας καί συναγαλλόμενος μέ τήν ἐπιστροφή τους. Διότι τί εἶναι πιό τερπνό στούς πιστούς, ἀπό τό νά βλέπουν τά τέκνα τοῦ Θεοῦ τά διασκορπισμένα, νά συνάγονται «εἰς ἕν»; Οὔτε πάλιν παραινώντας νά προτιμᾶτε τή σκληρότητα ἀπό τή φιλανθρωπία – νά μή τρελαθῶ τόσο! – ἀλλά παρακαλώντας μέ

προσοχή και δοκιμασία να κάνετε και να ενεργείτε τά καλά σέ όλους τούς ανθρώπους και να γίνεσθε «τά πάντα τοῖς πᾶσι», κατά τόν τρόπο πού καθέννας ἔχει τήν ἀνάγκη σας. Ὅμως θέλω και εὐχομαι να εἶστε παντελῶς σκληροί και ἀμείλικτοι ὡς πρός τό να βοηθήσετε τούς αἰρετικούς, μέ ἀποτέλεσμα τήν ὑποστήριξη τῆς φρενοβλαβοῦς δοξασίας τους. Διότι ἐγώ βεβαίως ὀρίζω ὡς μισανθρωπία και χωρισμό ἀπό τή θεία ἀγάπη τό να δοκιμάσετε να δώσετε ἰσχύ στήν πλάνη, πρός περισσότερη φθορά ἐκείνων πού ἔχουν καταληφθῆ ἀπό αὐτήν»⁶⁰.

Σέ ἄλλο κείμενό του, ὁ Ἅγιος Μάξιμος ἐπισημαίνει ὅτι **βάση τῆς ἀγάπης εἶναι ἡ Πίστη** :

«Διότι ἡ Πίστη εἶναι βάση ὅσων ἀκολουθοῦν μετά ἀπό αὐτήν, ἐννοῶ τῆς ἐλπίδος και τῆς ἀγάπης, διότι στηρίζει μέ βεβαιότητα τήν ἀλήθεια»⁶¹.

Εἶναι καταφανές, ὅτι ἡ μείωση τῆς δογματικῆς ἀληθείας τῆς Πίστεως, χάριν μιᾶς ἐπιφανειακῆς εἰρήνης, εἶναι κατά τούς Ἁγίους Πατέρες μισανθρωπία, ἐφ' ὅσον βοηθεῖ τήν μακράν τῆς ἀληθείας ἀπώλεια τοῦ (αἰρετικοῦ ἢ ἑτεροθρήσκου) πλησίον.

• **Σχόλιο τοῦ ὀσίου Γέροντος Ἰουστίνου Πόποβιτς ἐπί τῶν λόγων τοῦ Ἁγίου Μαξίμου**

Τά δύο αὐτά προαναφερθέντα κείμενα τοῦ Ἁγίου Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ χρησιμοποιοῦνται ἀπό τόν ἅγιον **Γέροντα Ἰουστίνον Πόποβιτς († 1979)**, σέ γενικώτερη διαπραγμάτευση τοῦ θέματος **«Ἀνθρωπιστικός οἰκουμενισμός»**. Σέ αὐτήν ὁ Γέρον Ἰουστίνος ἐπισημαίνει **(1)** ὅτι ὁ «διάλογος τῆς ἀγάπης» τῶν οἰκουμενιστῶν κυριαρχεῖται ἀπό γυμνό συναισθηματισμό, **(2)** ὅτι ἡ οὐσία τῆς ἀγάπης εἶναι ἡ ἀλήθεια και αὐτή εἶναι τό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, **(3)** ὅτι «διάλογος τῆς ἀγάπης» ἄνευ τοῦ διαλόγου τῆς ἀληθείας εἶναι ἀφύσικος και ψευδής, **(4)** ὅτι ὁ χωρισμός τῆς ἀγάπης ἀπό τήν ἀλήθεια εἶναι σημεῖο ἐλλείψεως πίστεως, πνευματικῆς θεανθρωπίνης ἰσορροπίας και ὀρθοφροσύνης, **(5)** ὅτι ὁ γυμνός ἠθικιστικός μινιμαλισμός τοῦ Οἰκουμενισμοῦ (δηλ. ὁ περιορισμός τῆς Πίστεως μόνο σέ κάποιο «ἦθος») και ὁ ἀνθρωπιστικός εἰρηνισμός του (δηλ. ἡ μικρᾶς προοπτικῆς ἐπιδίωξη τῆς εἰρήνης μέ τά μέσα τοῦ ἀνθρωπισμοῦ και ὄχι τοῦ Θεανθρωπισμοῦ) φανερόνουν κρίση μέν τῆς πίστεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ στήν ἀλήθεια, ἀναισθησία δέ ὡς πρός τήν συνέχειά της· τέλος, **(6)** ὅτι τό μέτρο τῆς ἀγάπης τῶν ἁγίων Πατέρων πρός τούς ἀνθρώπους ἔχει ὀλοτελῶς θεανθρώπινο χαρακτῆρα (και ὄχι ἀνθρώπινο).

Ἀκολουθοῦν ἀποσπάσματα τοῦ κειμένου:

«Ὁ σύγχρονος “διάλογος τῆς ἀγάπης”, ὁ ὁποῖος τελεῖται ὑπό τήν μορφήν **γυμνοῦ συναισθηματισμοῦ**, εἶναι εἰς τήν πραγματικότητα ὀλιγόπιστος ἄρνησις τοῦ σωτηριώδους ἀγιασμοῦ τοῦ Πνεύματος και τῆς

πίστεως τῆς Ἀληθείας (Β' Θεσ. 2, 13), δηλαδή τῆς μοναδικῆς σωτηριώδους “ἀγάπης τῆς ἀληθείας” (αὐτόθι 2, 10). **Ἡ οὐσία τῆς ἀγάπης εἶναι ἡ ἀλήθεια· ἡ ἀγάπη ζῆ καὶ ὑπάρχει ἀληθεύουσα.** Ἡ ἀλήθεια εἶναι ἡ καρδιά ἐκάστης Θεανθρωπίνης ἀρετῆς, ἐπομένως καὶ τῆς ἀγάπης. Καί ἐκάστη ἐξ αὐτῶν κηρύττει καὶ εὐαγγελίζεται τὸν Θεάνθρωπον Κύριον Ἰησοῦν ὡς τὸν μόνον ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ σάρκωσις καὶ ἡ εἰκὼν τῆς Θείας Ἀληθείας, δηλαδή τῆς Παναληθείας [...] **Ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶναι Πρόσωπον καὶ μάλιστα τὸ Πρόσωπον τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ, τοῦ δευτέρου Προσώπου τῆς Ἁγίας Τριάδος,** καὶ ὡς ἐκ τούτου εἶναι ἀθάνατος καὶ μὴ πεπερασμένη, αἰωνία [...] Ἐν Χριστῷ οἱ ἄνθρωποι ζῶμεν “ἀληθεύοντες ἐν ἀγάπῃ”, διότι μόνον οὕτω δυνάμεθα νὰ “ἀυξήσωμεν εἰς Αὐτόν τὰ πάντα, ὅς ἐστίν ἡ κεφαλή, ὁ Χριστός” (Ἐφ. 4, 15) Τοῦτο πραγματοποιεῖται πάντοτε “σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις” (Ἐφ. 3, 18), πάντοτε ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ διὰ τῆς Ἐκκλησίας, διότι ἄλλως δὲν δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ ἀυξάνῃ εἰς Ἐκεῖνον, “ὅς ἐστίν ἡ κεφαλή” τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας, δηλαδή εἰς τὸν Χριστόν».

«Ὡς μὴ ἀπατώμεθα. **Ὑπάρχει καὶ ὁ “διάλογος τοῦ ψεύδους”,** ὅταν οἱ διαλεγόμενοι συνειδητῶς ἢ ἀσυνειδήτως ψεύδονται ὁ εἷς εἰς τὸν ἄλλον. Τοιοῦτος διάλογος εἶναι οἰκεῖος εἰς τὸν “πατέρα τοῦ ψεύδους”, τὸν Διάβολον, “ὅτι ψεύστης ἐστὶ καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ” (Ἰω. 8, 44). Οἰκεῖος εἶναι καὶ εἰς ὄλους τοὺς ἐκουσίους ἢ ἀκουσίους συνεργάτας του, **ὅταν αὐτοὶ θελήσουν νὰ πραγματοποιήσουν τὸ καλὸν των διὰ τοῦ κακοῦ,** νὰ φθάσουν εἰς τὴν “ἀλήθειάν” των μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ ψεύδους. **Δὲν ὑπάρχει “διάλογος τῆς ἀγάπης” ἄνευ τοῦ διαλόγου τῆς ἀληθείας. Ἄλλως τοιοῦτος διάλογος εἶναι ἀφύσικος καὶ ψευδής. Ὅθεν καὶ ἡ ἐντολὴ τοῦ Ἀποστόλου ζητεῖ νὰ εἶναι “ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος”** (Ρωμ. 12, 9)».

«Ὁ αἰρετικο-ουμανιστικὸς χωρισμὸς καὶ ἡ διαίρεσις τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀληθείας εἶναι σημεῖον ἐλλείψεως τῆς Θεανθρωπίνης πίστεως καὶ τῆς ἀπολεσθείσης πνευματικῆς ἰσορροπίας καὶ ὀρθοφροσύνης. Ἐν πάσῃ περιπτώσει τοῦτο δὲν ἦτο ποτέ οὔτε εἶναι ἡ ὁδὸς τῶν Πατέρων. Οἱ Ὀρθόδοξοι μόνον ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι «σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις» ἐν τῇ ἀληθείᾳ καὶ τῇ ἀγάπῃ ἔχουν καὶ ἀναγγέλλουν, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Ἀποστόλων ἕως σήμερον, αὐτὴν τὴν Θεανθρωπίνην σωτηριώδη ἀγάπην πρὸς τὸν κόσμον καὶ πρὸς ὅλα τὰ κτίσματα τοῦ Θεοῦ. **Ὁ γυμνὸς ἠθικιστικὸς μινιμαλισμὸς καὶ ὁ ἀνθρωπιστικὸς εἰρητισμὸς τοῦ συγχρόνου Οἰκουμενισμοῦ** πρᾶττον μόνον ἔν προᾶγμα : φέρουν εἰς φῶς τὰς φυματικὰς οὐμανιστικὰς ρίζας των, δηλαδή τὴν ἀρρωστημένην φιλοσοφίαν των καὶ τὴν κατ' ἄνθρωπον, «κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων» (Κολ. 2, 8), ἀνίσχυρον ἠθικὴν των. Φανερῶνουν ἐπὶ πλέον τὴν κρίσιν τῆς ἀνθρωπιστικῆς πίστεως των εἰς τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν δοκητιστικὴν ἀναισθησίαν των διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας, δηλαδή διὰ τὴν ἀποστολικὴν καὶ καθολικὴν συνέχειάν της, ἐν τῇ ἀληθείᾳ καὶ τῇ χάριτι. Ὁ δὲ ἀποστολικὸς ἀγιοπατερικὸς Θεονοῦς καὶ ἡ ὀρθοφροσύνη εὐαγγελίζονται διὰ τοῦ στόματος τοῦ Ἁγίου Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ τὴν ἐξῆς ἀλήθειαν τῆς πίστεως: **“Ἡ**

γάρ πίστις βάσις ἐστὶ τῶν μετ' αὐτήν, ἐλπίδος λέγω καὶ ἀγάπης, βεβαίως τὸ ἀληθές ὑφειστώσα».

«Δέν ὑπάρχει οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι τὸ ἀγιοπατερικὸν μέτρον τῆς ἀγάπης πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καὶ τῆς σχέσεως πρὸς τοὺς αἰρετικούς, ἀπὸ τῶν Ἀποστόλων κληρονομηθέν, ἔχει ὀλοτελῶς θεανθρώπινον χαρακτήρα. Τοῦτο ἐκφράζουν θεοπνεύστως οἱ ἐξῆς λόγοι τοῦ Ἁγίου: “Οὐ θέλων δέ τοὺς αἰρετικούς θλίβεσθαι, οὐδέ χαίρων τῇ κακώσει αὐτῶν γράφω ταῦτα ...”⁶². κ.λπ., ὅπως ἔχει τὸ παραπάνω κείμενο τοῦ Ἁγίου Μαξίμου.

7. Σύγχρονες μαρτυρίες περὶ τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἀγάπης

Ὁ πολὺ ἐπιφανὴς Κληρικὸς καὶ πολυμερὴς νομικὸς καὶ θεολόγος μακαριστὸς **Γέρων Ἐπιφάνιος Θεοδωρόπουλος** († 1989), ὁ μεταξὺ ἄλλων εἰδήμων σέ θέματα Κανονικοῦ Δικαίου, ἀλλὰ καὶ ἐρμηνευτικῆς, ἀπολογητικῆς, καὶ ἱστορίας, κατηρτισμένος δέ ἐν Χριστῷ Πνευματικὸς ὁδηγὸς πολλῶν ἐπιφανῶν Κληρικῶν, Μοναχῶν καὶ Χριστιανῶν, σέ ἐπιστολή του τοῦ ἔτους 1969 πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη Ἀθηναγόρα (1948 - 1972), σημειώνει ἀκριβῶς **τίς ἀντιφάσεις τῆς «ἀγάπης» τοῦ Οἰκουμενισμοῦ** τὴν ὁποίαν ἐξέφραζε καὶ προπαγάνδιζε ἐκεῖνος ὁ Πατριάρχης, ὅτι δηλαδὴ αὐτὴ : **(α) εἶναι μονομερῆς**, χωρὶς νὰ περιλαμβάνει καὶ νὰ μεριμνᾷ καὶ γιὰ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι σκανδαλίζονται ἀπὸ τὴν καινοτόμο ἀλλαγὴ στάσεως ἔναντι τῆς ἐπικοινωνίας μὲ τοὺς αἰρετικούς· **(β) ἀφήνει τοὺς αἰρετικούς στὴν πλάνη τους μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἀπώλειά τους.**

Ἴδου πῶς ἔχει ἡ ἐπιστολή αὐτή :

«**Παναγιώτατε,**

Ψάλλετε καὶ Ὑμεῖς καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ὑμῖν, εἰς πάντας τοὺς ἤχους τὸ τροπάριον τῆς “Ἀγάπης”. Ἀγάπη, Ἀγάπη, Ἀγάπη! “ Ἀγάπη ἄνευ ὄρων καὶ ὀρίων”. Ἐν ὀνόματι τῆς Ἀγάπης τοῦτο, ἐν ὀνόματι τῆς Ἀγάπης ἐκεῖνο, ἐν ὀνόματι τῆς Ἀγάπης τὸ Ἄλλο ... Περίεργον ὁμως! Ἐφ’ ὅσον ἡ καρδιά ὑμῶν ἐκχειλίζει ἐξ ἀγάπης καὶ ἐξ αὐτῶν ἐκπηγάζουσι πολύρροα ρεύματα, φθάνοντα μέχρι τῶν ἐσχατιῶν τῆς Δύσεως καὶ δημιουργοῦνται πελάγη, εἰς ἃ ἀνέτως καὶ μετ’ εὐφροσύνης κολυμβῶσι πασῶν τῶν ἀποχρώσεων οἱ αἰρετικοί, **πῶς δέν διατίθενται ὀλίγαι σταγόνες ἀγάπης καὶ διὰ τοὺς ταλαιπώρους Ὀρθοδόξους; Δι’ ἐκείνους ἐκ τῶν Ὀρθοδόξων, οἵτινες σκανδαλίζονται**, βλέποντες τὸν Ὀρθόδοξον Πατριάρχη Κων/λεως νὰ ἀθετῇ ἐν ὀνόματι τῆς Ἀγάπης!- ἱεροὺς Κανόνας, νὰ ἀνατρέπη αἰωνοβίους Παραδόσεις, νὰ κρημνίσῃ τείχη ἀσφαλείας, νὰ μεταίρη ὄρια ἃ ἔθεντο ἀγιώτατοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας; Δι’ αὐτούς ἐστείρευσαν αἱ πηγαὶ τῆς ἀγάπης Ὑμῶν, Παναγιώτατε; Δι’ αὐτούς δέν ὑπάρχει οὔτε μόνον στοργῆς; Οὔτε κἂν ἴχνος εὐσπλαγχνίας ἢ οἴκτου; **Ἀγάπη λοιπὸν πρὸς τοὺς αἰρετικούς, ἀλλ’ ἀδιαφορία καὶ περιφρόνησις πρὸς τοὺς Ὀρθοδόξους!** Ἐπί τέλους, Παναγιώτατε, ποῦ ὁδηγεῖτε τὴν Ἐκκλησίαν;».

Ἄραγε ὁμως ἀγαπᾶτε πράγματι τοὺς αἰρετικούς; Ἀκούσατε, Παναγιώτατε, μίαν παράδοξον ἀλήθειαν: ΟΧΙ! Ἡμεῖς ἀγαπῶμεν πραγματικῶς καὶ εἰλικρινῶς τοὺς αἰρετικούς, ἡμεῖς οἱ «στενοκέφαλοι» καὶ «φανατικοί» καὶ οὐχὶ Ὑμεῖς καὶ οἱ μεθ' Ὑμῶν. Ἡ ἀγάπη Ὑμῶν, δέν εἶναι γνησία, ἀλλὰ ἐπιφανειακὴ καὶ ἐπίπλαστος· δέν εἶναι ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλ' ἐπίγειος, ψυχικὴ, δαιμονιώδης ... Ποῖος ἀγαπᾷ εἰλικρινῶς τὸν νοσοῦντα; Ὁ λέγων πρὸς αὐτόν «εἶσαι ὑγιέστατος, τρῶγε ὅ,τι θέλεις» καὶ ἀπεργαζόμενος οὕτω χαλεπωτέραν τὴν νόσον καὶ ταχύτερον τὸν θάνατον, ἢ ὁ ἐπισημαίνων αὐτῷ τὴν ἀσθένειαν καὶ ἀπαγορεύων τὰς βλαπούσας τροφάς; Ἡμεῖς, ἐπισημαίνοντες τὰς πλάνας τῶν αἰρετικῶν καὶ διακηρύσσοντες ὅτι ἀκολουθοῦσιν ὁδῷ ἐπισφαλεστάτῃ, ὑπάρχει ἐλπίς νὰ δημιουργήσωμεν ἐν αὐτοῖς κρίσιν συνειδήσεως καὶ ἔφρουν ἀναζητήσεως τῆς ἀληθείας. Ὑμεῖς καὶ οἱ μεθ' Ὑμῶν, διακηρύττοντες ὅτι «οὐδέν μᾶς χωρίζει» ἀπὸ τῶν αἰρετικῶν κ.τ.τ. ναρκοῦτε καὶ ἀποκοιμίζετε αὐτούς καὶ ἀποκλείετε ἔμπροσθεν αὐτῶν τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας. Οὕτως ἐφαρμόζεται ἐν προκειμένῳ τὸ προφητικόν: «λαὸς μου, οἱ μακαρίζοντες ὑμᾶς πλανῶσιν ὑμᾶς» (Ἠσ. γ', 12). Καὶ «ὅτι οὐ κενὰ τὰ ρήματα, μαρτυρεῖ τὰ πράγματα». Ποῖον ἑτερόδοξον ὠδηγήσατε Ὑμεῖς καὶ οἱ δορυφοροῦντες Ὑμᾶς μελιστάλακτοι καὶ ἀσπόνδυλοι Ἐπίσκοποι εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν; Οὔτε ἓνα, Παναγιώτατε: Οὔτε ἓνα, παρὰ πάντα τὰ ταξίδια, τὰ συνέδρια, τὰ γεύματα, τὰ δῶρα, τὰ μειδιάματα. Μόνον «φανατικοί» τινες ὀρθόδοξοι ἐγένοντο ἀφορμὴ προσελεύσεως αἰρετικῶν εἰς τὴν ἀλήθειαν τῆς Ὁρθοδοξίας»⁶³.

Ὁ διακεκριμένος Ὀμότιμος **Καθηγητὴς τῆς Πατρολογίας** στή Θεολογικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν **κ. Στυλιανὸς Παπαδόπουλος**, σχολιάζοντας πολὺ εὐστόχως τίς ἐπιδιώξεις τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, καταλήγει οὐσιαστικῶς στή διαπίστωση τῆς ἀποτυχίας της, λόγῳ τῆς ἀπουσίας τῆς ἀληθείας :

«Φαίνεται ὅτι τὸ ἔσχατο, τὸ περισσότερο, πού ἐπιδιώκει σήμερα ἡ Οἰκουμενικὴ Κίνησι, στοὺς κόλπους τῆς ὁποίας διεξάγονται ποικίλοι διάλογοι, εἶναι ἡ ἀνοχή, ἡ tolérance. Αὐτὴ ὁμως δέν εἶναι καθαρὸ χριστιανικὴ ἀρετὴ, στοιχεῖο γνησία θετικό. Εἶναι μόνον ἀνθρώπινο μέτρο. Θεῖο μέτρο, ἐδῶ, καὶ ἀρετὴ χριστιανικὴ εἶναι ἡ ἀγάπη, μέ τὴν ὁποίαν μόνον ὑπερβαίνεται τὸ μῖσος καὶ ἡ ἀποστροφή. Δυστυχῶς ὁμως γιὰ τὴν Οἰκουμενικὴ Κίνησι, πού ἀπορροφᾷ σήμερα τεράστιες πνευματικὲς δυνάμεις, ἡ ἀγάπη δέν μπορεῖ ν' ἀποτελέσει ἐπίτευγμά της, διότι ἡ ἀγάπη ἐξαρτᾶται μόνον ἀπὸ τὴν ἀλήθεια, γεννιέται μόνον ἀπὸ τὴν ἀλήθεια. Μόνον αὐτοὶ πού ἀγωνίζονται γιὰ τὴν ἀποκεκαλυμμένη ἀλήθεια, αὐτοὶ πού τὴν ζοῦν μέ συνέπεια, εἶναι δυνατὸν νὰ πραγματώσουν τὴν ἀρετὴ τῆς ἀγάπης»⁶⁴.

8. Η παρασιώπηση τῆς ἀληθείας

εἶναι ἔλλειψη ἀγάπης πρὸς τοὺς πλανωμένους αἰρετικούς

Ὁ ἔγκριτος **Κανονολόγος, Καθηγητῆς** τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, **κ. Παναγιώτης Μπούμης**, παρουσιάζοντας τὸ πνεῦμα τῶν ἱερῶν Κανόνων περὶ τὸ θέμα τῆς ἐπικοινωνίας μὲ τοὺς αἰρετικούς, ἐρμηνεύει τὸ ἀποστολικὸ παράγγελμα τῆς Καθολικῆς Ἐπιστολῆς Β' Ἰωάννου «Εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτόν εἰς οἰκίαν καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε· ὁ λέγων γὰρ αὐτῷ χαίρειν κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς»⁶⁵, καὶ καταλήγει στὰ ἑξῆς συμπεράσματα :

«Ἡ στάση αὐτὴ εἶναι ἐπιβεβλημένη, ἐπειδὴ **στό χριστιανισμό ἡ χαρὰ, ἡ ἀληθινὴ χαρὰ, συνδέεται μὲ τὴν ἀλήθεια, εἶναι ἀπόρροια τῆς ἀληθείας.** Ὅτι ἡ χαρὰ ἔχει μεγάλη σχέση πρὸς τὴν ἀλήθεια, πρὸς τὸ Λόγο τοῦ Θεοῦ, φαίνεται καὶ ἀπὸ τὰ ἑξῆς λόγια τοῦ Κυρίου: “Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἢ ἐμὴ ἐν ὑμῖν ἢ καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ” (Ἰω. 15, 10-11). Καὶ “ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν ἑαυτοῖς” (Ἰω. 17,13). **Ἄρα ἐκεῖνος πού ἔχει τὴν ἀλήθεια, ἔχει καὶ τὴν χαρὰ, τὴν πραγματικὴν χαρὰ καὶ ἀγαλλίαση.** Ὁ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός γράφει σχετικῶς καὶ λίαν χαρακτηριστικῶς τὰ ἑξῆς: “Τίνι γὰρ ἐορτὴ καὶ πανηγυρίς; Τίνι θυμηδία καὶ ἀγαλλίασις; ἀλλ’ ἢ τοῖς ψυχῇ καὶ ἐννοίᾳ καὶ στόματι καθομολογοῦσι Θεότητα ἐν τρισὶν ἀδιαιρέτως γνωριζομένην ταῖς Ὑποστάσεσι ... Ἡμῖν εὐφροσύνη καὶ χαρὰ πᾶσα ἐόρτιος. Ἡμῖν ὁ Χριστός τὰς ἐορτάς ἐκτετέλεκεν· οὐ γὰρ ἔστι χαίρειν τοῖς ἀσεβέσι”¹⁵³, ὅπως γράφει καὶ ὁ προφήτης Ἡσαΐας (Ἠσ. 48, 22 καὶ 57, 21)»

«Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος δέν ἔχει τὴν ἀλήθεια, δέν ἔχει τὴν χαρὰ, δέν ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ ἔχει τὴν πραγματικὴν χαρὰ, τὴν ἐόρτιον χαρὰ. Γι’ αὐτὸ καὶ ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης λέει “νὰ μὴ λέτε σ’ αὐτόν νὰ χαίρει”, γιατί, **ἂν λέει ὁ ὀρθόδοξος σ’ αὐτόν, στὸν αἰρετικὸ, νὰ χαίρει, ἢ εὐχὴ αὐτῇ θὰ εἶναι τοῦλάχιστον ἓνας κενός (κούφιος) λόγος, ἐφ’ ὅσον εἶναι ἀπραγματοποίητη. Καὶ ὄχι μόνον αὐτὸ, ἀλλὰ θὰ ἦταν καὶ μιὰ ἀπάτη.** Γιατί, ἐφ’ ὅσον γνωρίζω τὸ ἀπραγματοποίητο τῆς εὐχῆς, ἐμφανίζομαι σάν νὰ θέλω καὶ νὰ ἐπιχειρῶ νὰ “ἀποκοιμίσω” τὸν αἰρετικὸ στὴν πλάνη του, νὰ τὸν ἐξαπατήσω, νὰ τὸν παραπλανήσω. Πράττω δηλ. κι ἐγὼ ὅ,τι πράττει αὐτός σὲ ἄλλους. Ὅπως δηλ. οἱ αἰρετικοὶ “ὑποδύονται τὸ χριστιανικὸν προσωπεῖον πρὸς τὸ οὕτως ἀπατᾶν τοὺς ἀφελεστέρους”¹⁵⁴, ἔτσι καὶ ὁ ὀρθόδοξος».

«Ἐάν πάλι λέμε στὸν αἰρετικὸ εἰλικρινῶς καὶ ὄχι ὑποκριτικῶς “νὰ χαίρει”, τοῦτο σημαίνει ὅτι **καὶ ὁ ὀρθόδοξος χριστιανὸς ἀναγνωρίζει ὅτι καὶ στὴν πίστη τοῦ ἑτεροδόξου βρῖσκεται ἡ χαρὰ ἄρα καὶ ἡ ἀλήθεια**¹⁵⁵. **Ἡ καὶ τὸ χειρότερο, μόνον καὶ κυρίως στὴν πίστη τοῦ ἑτεροδόξου βρῖσκεται ἡ χαρὰ καὶ ἡ ἀλήθεια, καὶ ὄχι στὴ δική του.** Γιατί μιὰ ἀπὸ τίς δύο δοξασίες, ἐφ’ ὅσον διαφέρουν, ἔχει τὴν πραγματικὴν ἀλήθεια καὶ χαρὰ. Δέν μπορεῖ καὶ οἱ δύο. Κατ’ αὐτόν τὸν τρόπο ὁμως **ἐμφανίζεται ὅτι**

παραδέχεται και άσπάζεται τις πεποιθήσεις του έτεροδόξου. Έπί πλέον συντελεϊ στό νά ενισχύεται ό έτεροδόξος στην πίστη του, νά νομίζει ότι είναι όρθή, νά έμμένει σ' αυτή και άκόμη νά την διαδίδει και στους άλλους».

«Μετά άπ' όλα αυτά φαίνεται καθαρά ότι μέ τό νά λέει ό όρθόδοξος “χαϊρε” στόν έτεροδόξο ή στόν έθνικό, άκολουθει, συμμετέχει και συμφωνεί («κοινωνεί») και στις πλανημένες πεποιθήσεις του και στις παραπλανητικές του πράξεις, τ. έ. στά πονηρά του έργα»⁶⁶.

Και συνεχίζει ό Καθηγητής Μπούμης, καταλήγοντας στό συμπέρασμα, ότι τό άποστολικό παράγγελμα δέν άποκλείει την άπλη συνομιλία μέ τους αίρετικούς ή ένα συνήθη χαιρετισμό, αλλά ιδικώς την εύχη της χαράς, «**χαίρετε**».

Πάντως, αν και μόνον τό νά λέμε «χαϊρε» στους αίρετικούς στερεώνει την άσέβειά τους κατά τόν τρόπο πού έξέθεσε έπαρκώς ό Καθηγητής κ. Π. Μπούμης, πόσο περισσότερο βλάπτουν την όμολογία της εύσεβείας και άληθείας οί υπόλοιπες πράξεις άθεμίτου κοινωνίας μέ τους αίρετικούς, συμπροσευχές, ανταλλαγές έορτίων δώρων, όλα άπαγορευμένα άπό τους ιερούς Κανόνες, πολύ περισσότερο δέ ή ύπογραφή κοινών «έρμαφρόδιτων» κειμένων, μειγμάτων όρθοδοξίας και έτεροδοξίας;

Ο **Αρχιμανδρίτης π. Πλακίδας Ντεσεϊγ** (Placide Deseille), παλαιότερα Ηγούμενος Αδελφότητος Ρωμαιοκαθολικων Μοναχων, ό όποιος μετέπειτα, πρό ολίγων δεκαετιων, επέστρεψε άπό τόν Παπισμό στην Όρθοδοξία μαζί μέ Μοναχούς του και, άφοϋ βαπτίσθηκε μαζί μέ αυτούς Όρθόδοξος στην Ι.Μ. Σίμωνος Πέτρας Αγίου Όρους, σχημάτισε αρκετές μοναστικές Κοινότητες στη Νότιο Γαλλία, γράφει χαρακτηριστικώς:

*«Έγκαλοϋμε συχνά τους μοναχούς του Αγίου Όρους για την αντίθεσή τους στόν οικουμενισμό και τους κατηγοροϋμε εύχαρίστως πώς θυσιάζουν την άγάπη χάρη της άληθείας. Άπό τό πρώτο ταξίδι μας - ενϋ ήμασταν άκόμη ρωμαιοκαθολικοί, και ή σκέψη νά γίνουμε όρθόδοξοι μās ήταν έντελως ξένη - υπήρξε για μās πολύ εύκολο νά εκτιμήσουμε πόσο **ξέρουν οί μοναχοί του Όρους νά συνδυάζουν μιά άγάπη πολύ λεπτή και πολύ περιποιητική προς τά πρόσωπα, όποιες κι αν είναι οί πεποιθήσεις τους κι όπουδήποτε κι αν όμολογιακά ανήκουν, μέ την άνυποχώρητη στάση sé δογματικά ζητήματα. Έξάλλον, γι' αυτούς ό πλήρης σεβασμός της άλήθειας είναι ένα άπό τά πρώτα καθήκοντα, πού τους επιβάλλει ή άγάπη προς τόν άλλο»⁶⁷.***

9. Η κριτική κατά των αίρέσεων, επειδή ενέχει άγάπη, δέν μπορεί και δέν επιτρέπεται, καθώς λέγουν οί Άγιοι, νά είναι έμπαθής

Η κριτική κατά της αίρέσεως και ό ένθεος ζήλος προς σωτηρίαν των αίρετικων, καθώς και ό πνευματικός πόνος για την άπώλεια όσων έμπλέκονται sé αίρέσεις, **ύπάρχει πάντοτε ό κίνδυνος νά διαστραφη άπό την άδυναμία της**

ἀνθρωπίνης φύσεως καί νά στραφῆ μέ ἐμπάθεια κατά συγκεκριμένων προσώπων. Ὁ κίνδυνος αὐτός ἐπισημαίνεται καί τονίζεται ἀπό τούς Ἁγίους Πατέρας, ὥστε νά μή παρεκκλίνουμε ἀπό τόν ἀρχικό καί καλο-προαίρετο σκοπό μας, πού εἶναι ἡ ἐν ἀγάπῃ καί ἀληθείᾳ Χριστοῦ σωτηρία πάντων καί ὄχι βέβαια ἡ ἐξύβριση ἢ γενικῶς ἡ ζημία τῶν αἰρετικῶν, ἀκόμη καί ἐκείνων πού ἐσκεμμένως ὑπερασπίζονται τό ψεῦδος.

Μολονότι τό θέμα εἶναι πολύ μεγάλο ὥστε νά δύναται νά ἀποτελέσει ἄλλη ἐνότητα, περιοριζόμαστε στό νά ἐκθέσουμε χάριν παραδείγματος, ὅσα λέγουν μερικοί Ἁγιοί Πατέρες σχετικῶς μέ τόν ἀναθεματισμό τῶν αἰρετικῶν (**ὄχι βέβαια σάν δημόσια ὕβρη καί εὐτελισμό τους, ἀλλά ὅπως ἦταν τότε, ὡς διακήρυξη καί ὁμολογία τῆς διαστάσεώς τους ἀπό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τήν Ἐκκλησία**), διότι σέ ἐπόμενη ἐνότητα θά ἀσχοληθοῦμε μέ τό θέμα τῆς κατακρίσεως, ὅσον ἀφορᾷ στά δογματικά θέματα.

Στή Βίβλο τῶν ἐρωταποκρίσεων τῶν ἁγίων **Βαρσανουφίου τοῦ Μεγάλου καί Ἰωάννου τοῦ Προφήτου** (6^{ος} αἰ.), ἀντιμετωπίζεται ἡ ἐρώτηση κάποιου ἄν πρέπει, μετά ἀπό προτροπή ἄλλου πιστοῦ, νά ἀναθεματίσει τόν αἰρεσιάρχη Νεστόριο καί τούς ὀπαδούς του. Ἡ ἀπάντηση εἶναι, ὅτι ἐκεῖνοι ὡς αἰρετικοί, εἶναι ἤδη κάτω ἀπό τό ἀνάθεμα, δηλ. τῆς Ἐκκλησίας · **ὁ καθένας μας πρέπει νά φροντίζει γιά τίς ἁμαρτίες του γι' αὐτό καί δέν πρέπει νά σπεύδει σέ ἀναθεματισμούς ἄλλων ἀνθρώπων, ἀλλά νά φροντίζει νά πενθεῖ**. Σέ ἀμέσως συναπτή ἐρώτηση, γιά τό μήπως κανεῖς δώσει τήν ἐντύπωση ὅτι εἶναι καί ὁ ἴδιος κρυπτός αἰρετικός, ἄν δέν ἀναθεματίσει τούς αἰρετικούς, ἐπαναλαμβάνεται καί πάλιν, ὅτι πρέπει κανεῖς νά ἀρνεῖται νά ἀναθεματίσει ἄλλους· προσθέτει, ὅμως, ὅτι ἄν αὐτός πού ἐξ ἀρχῆς προέτρεψε σέ ἀναθεματισμό ἐπιμείνει στήν προτροπή, τότε γιά νά μή σκανδαλισθεῖ ἐκεῖνος, ἐνδείκνυται νά ἀναθεματίσει ὁ ἐρωτώμενος τούς αἰρετικούς. Οὐδέποτε ὅμως ἐπιτρέπεται ὁ ἀναθεματισμός προσώπου, τά φρονήματα τοῦ ὁποῖου δέν γνωρίζουμε· ἰδού μερικά ἀποσπάσματα:

«**ΕΡΩΤΗΣΙΣ ψ' (700)**: Ἐάν κάποιος μοῦ πεῖ νά ἀναθεματίσω τόν Νεστόριο καί τούς ὁμοίους του αἰρετικούς, νά ἀναθεματίσω ἢ ὄχι; **ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ**: Εἶναι φανερόν, ὅτι **ὁ Νεστόριος καί οἱ κατ' αὐτόν αἰρετικοί εἶναι κάτω ἀπό τό ἀνάθεμα**· ὅμως ἐσύ μή τρέχεις καθόλου σέ ἀναθεματισμό κάποιον. **Διότι αὐτός πού ἔχει τόν ἑαυτό του γιά ἁμαρτωλό, ὀφείλει νά πενθεῖ τίς ἁμαρτίες του καί τίποτε ἄλλο**· ἀλλά οὔτε πρέπει νά κρίνει ἐκείνους πού ἀναθεματίζουν κάποιον· διότι ὁ καθένας δοκιμάζει τόν ἑαυτό του. **ΕΡΩΤΗΣΙΣ ψα' (701)**: Ἐάν ὅμως κάποιος ἐξ αἰτίας αὐτοῦ νομίζει ὅτι καί ἐγώ φρονῶ τά ἴδια μέ ἐκεῖνον, τί νά τοῦ πῶ; **ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ**: Πές του· ἄν καί εἶναι φανερό, ὅτι ἐκεῖνοι εἶναι ἄξιοι τοῦ ἀναθεματισμοῦ, ἀλλά **ἐγώ εἶμαι ἁμαρτωλότερος ἀπό κάθε ἄνθρωπο καί φοβοῦμαι μήπως κρίνοντας ἄλλον, κατακρίνω τόν ἑαυτό μου**. [...] **Αὐτά πές του καί ἐάν ἐπιμείνει στά ἴδια, τότε γιά τή συνείδηση ἐκείνου, νά ἀναθεματίσεις τόν αἰρετικό** [...] Ἀδελφέ, ἐγώ αὐτός τόν ὁποῖον μοῦ ἀναφέρεις, δέν γνωρίζω πῶς φρονεῖ. **Τό νά ἀναθεματίσω λοιπόν κάποιον πού δέν γνωρίζω, μοῦ**

φαίνεται ότι αποβαίνει σέ κατάκριμα. Τοῦτο ὁμως σοῦ λέω, ὅτι ἐκτός ἀπό τήν Πίστη τῶν ἁγίων τριακοσίων δεκαοκτώ Πατέρων [τῆς Α' Οἰκουμ. Συνόδου τῆς Νικαίας] δέν γνωρίζω ἄλλη. Καί ὅποιος φρονεῖ διαφοροτικά ἀπό αὐτήν ἔρριξε τόν ἑαυτό του στό ἀνάθεμα»⁶⁸.

Ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης († 1809), συνοψίζοντας ὅσα λέγουν σχετικῶς οἱ προγενέστεροί του Ἅγιοι Πατέρες, σημειώνει :

«Διά τοῦτο καί ὁ Θεῖος Χρυσόστομος κάμνει λόγον ὀλόκληρον ὅτι δέν πρέπει νά ἀναθεματίζη τινάς κανένα ἄνθρωπον ζωντανόν ἢ ἀποθανόντα (Τόμ. 5'). Ἐν ᾧ καί λέγει ταῦτα “τί ἄλλο θέλει νά εἰπῇ τό ἀνάθεμα, ὅποῦ λέγεις ἄνθρωπε, πάρεξ ἄς ἀφιερωθῇ οὗτος εἰς τόν διάβολον καί πλέον ἄς μήν ἔχη χώραν σωτηρίας καί ἄς γένη ἀποξενωμένος ἀπό τόν Χριστόν;” [...] Ὁ δέ ἅγιος Βαρσανούφιος λέγει ὅτι ὄχι μόνον τούς αἰρετικούς, ἀλλ' οὐδέ τόν διάβολον πρέπει νά ἀναθεματίζη τινάς, διατί ἀναθεματίζει τόν ἴδιον τόν ἑαυτόν του, ὅποῦ ἀγαπᾷ καί κάμνει τοῦ διαβόλου τά θελήματα καί ἔργα. Ὅρα περί τοῦ ἀναθέματος πλατύτερον εἰς τά προλεγόμενα τῆς ἐν Γάγγρα Συνόδου ἐν τῷ ἡμετέρῳ Κανονικῷ»⁶⁹.

Ὁ Ἅγιος Νικόδημος, ἐκθέτοντας τήν ἴδια ἀγιοπατερική διδασκαλία καί σέ ἄλλο σημεῖο τῆς Ἑρμηνείας του τῶν Ἀποστολικῶν Ἐπιστολῶν, διευκρινίζει καί τά ἐξῆς: «Ὁ δέ Θεῖος Χρυσόστομος **τά δόγματα μόνα θέλει νά ἀναθεματίζωμεν τῶν αἰρετικῶν καί ὄχι τούς αἰρετικούς**. “τά γάρ αἰρετικά δόγματα τά παρ' ἃ παρελάβομεν ἀναθεματίζουν χρή καί τά ἀσεβῆ δόγματα ἐλέγχειν, πᾶσαν δέ φειδώ ἀνθρώπων ποιεῖσθαι καί εὐχεσθαι ὑπέρ τῆς αὐτῶν σωτηρίας” (λόγ. Περί τοῦ μή ἀναθεματίζειν)»⁷⁰.

Δέν πρέπει λοιπόν νά εἶναι ἄκριτη ἢ ἐμπαθής ἢ ἐπικριση τῆς αἰρέσεως, ἀλλά μέ σκοπό τήν ὠφέλεια τῶν αἰρετικῶν (καί τῶν αἰρετιζόντων), διότι ἐπιτρέπεται ἢ καί ἐπιβάλλεται μέ κάποιες βέβαια προϋποθέσεις, ἢ ἐπικριση τῶν δογματικῶν καί ἱεροκανονικῶν παρεκτροπῶν, ὅπως θά δοῦμε σύν Θεῷ στήν ἐπόμενη ἐνότητα (ἢ σέ μία ἐκ τῶν ἐπομένων).

10. Ποῦ μᾶς ὀδηγεῖ, τελικῶς, ὁ ἀγαπισμός τῆς Νέας Ἐποχῆς τοῦ Ἀντιχρίστου;

Ἡ ἰσοπέδωση ἀληθείας καί πλάνης καί **ἡ ἐξ ἴσου ἀπόδοση σωτηριώδους χαρακτήρος σέ ὅλες τίς θρησκείες**, ἀποτελεῖ τήν ἐπιδίωξη ἑνός παγκοσμίου κατεστημένου πνευματικοῦ καί πολιτικο-οικονομικοῦ, μέ ἀπώτερο στόχο τήν ἐπιβεβλημένη ἔνωση τῆς ἀνθρωπότητας κάτω ἀπό συγκεντρωτική ἐξουσία. Περί τῶν κινδύνων μιᾶς τέτοιας θρησκευτικῆς παγκοσμιοποιήσεως καί ἀναγκαστικῆς ὁμοιομορφίας, οἱ εἰδικοί στά ἀντιαιρετικά θέματα γράφουν τά ἐξῆς:

«Δέν ὑπάρχει κοινός πνευματικός χῶρος στόν ὁποῖο συναντιοῦνται ὅλες οἱ θρησκείες. Ἡ ἄποψη «Ἕνας Θεός – Πολλές θρησκείες» εἶναι βλάσφημη γιά τούς ὀρθοδόξους. Ἡ ἄποψη «ἀγάπα τόν Θεόν τοῦ πλησίον σου» εἶναι

έξιςον βλάσφημη καί ύβριστική για τόν Ζώντα Θεό, τόν μόνο άληθινό Θεό, τήν Αγία Τριάδα, τόν Πατέρα καί τόν Υιόν καί τό Άγιον Πνεύμα»⁷¹.

«Μία από τίς συνηθισμένες συμπεριφορές τών ανθρώπων πού πάσχουν από τήν νόσο τής έκκοσμικεύσεως είναι καί ή ύποκρισία. Η γνησιότης ύποχωρεϊ καί όλα γίνονται ψεύτικα. "Ετσι, αντί για πηγαία άγάπη, ή όποία "ού ζητεϊ τά έαυτής"⁷², έχουμε άγαπολογία, αντί για ταπείνωση, ταπεινολογία κ.ο.κ.».

«Όπως έχει γράψει ό μακαριστός πατήρ Αντώνιος Άλεβιζόπουλος, ή "Νέα Έποχή" δέν θέλει νά άδειάσουν οι έκκλησίες, αλλά νά γεμίσουν μέ ανθρώπους πού, όμως, θά έχουν άλλοιωμένο φρόνημα, μέ ανθρώπους δηλαδή πού θά πιστεύουν στό κάρμα καί στή μετενσάρκωση, στά χαρτιά ταρώ καί στήν άστρολογία, πού θά άσκοϋν τό διαλογισμό ταυτίζοντάς τον μέ τήν όρθόδοξη προσευχή, ένω συγχρόνως θά πιστεύουν ότι από τότε πού ένεταχθησαν σέ κάποια όργάνωση πού τούς διδάσκει αυτά, έγιναν καί καλύτεροι χριστιανοί!»

«Έδω θά πρέπει νά γίνουν κάποιες διευκρινίσεις. Η ύποχρέωση ύπακοής πρós τούς ποιμένες είναι άυτονόητη, υπό τήν προϋπόθεση, όμως, ότι καί αυτοί κάνουν ύπακοή στό Έναγγέλιο, στις Οικουμενικές Συνόδους καί στήν Παράδοση τής Έκκλησίας. Δέν είναι άπροϋπόθετη ή ύπακοή. Έξάλλου ή ύπακοή δέν είναι στρατιωτική πειθαρχία· δέν έπιβάλλεται, αλλά έμπνέεται. Ο άπόστολος Παϋλος θέτει τό θέμα άριστα⁷³: "Πείθεσθε τοϊς ήγουμένοις ύμωv καί υπείκετε· αυτοί γάρ άγρυπνοϋσιν υπέρ τών ψυχών ύμωv ως λόγον άποδώσοντες"⁷⁴.

«Έπειδή ή προσπάθεια προωθήσεως του συγκρητισμοϋ, διαχριστιανικοϋ καί διαθρησκειακοϋ, ένδύεται συνήθως, τόν μανδύα τής άγάπης, θά πρέπει νά τονίσουμε ότι άκριβδς ή πατερική στάση πού έμμένει στήν άλήθεια τής πίστεως καί πού λέγει τήν άλήθεια στους έκτός Έκκλησίας μέ πόνο, άγάπη καί διάκριση, είναι όντως ή φιλόανθρωπη στάση, διότι ούσιαστικά βοηθεϊ τόν πλανώμενο άνθρωπο νά έλθει σέ συναίσθηση καί μετάνοια, ένω ή άλλη - ή ούμανιστική άγαπολογική - τόν αφήνει άβοήθητο στήν άρρώστια του»⁷⁵.

• Ακολουθεϊ στό **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ** περί τής Alice Bailey, ειδική αναφορά στό θέμα τής διαστρεβλώσεως καί του μονομεροϋς τονισμοϋ τής χριστιανικής άγάπης από τήν Νέα Έποχή του Αντιχρίστου (του «Υδροχόου») καί τήν κατασκευασμένη τεχνητή αντίθεση δογματικής άληθείας καί διανθρώπινης άγάπης, μέ σκοπό τήν τάση έλαχιστοποιήσεως τών δογμάτων (δογματικός μινιμαλισμός).

• **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ**

(Σημ.: ή παρακάτω παράθεση άυτουσιών κειμένων άποκρυφιστικοϋ περιεχομένου τά όποια ήλθαν ύπ' όψη μας, **σε καμμία περίπτωση δέν σημαίνει ότι τήν άνάγνωση τέτοιων**

κειμένων θεωρούμε απλό και ακίνδυνο πράγμα ή την προτείνουμε γενικώς, τούναντίον δέ πρέπει να γίνεται μόνον σε μεγάλη ανάγκη και με εύλογία του Γέροντός μας, ἐφ' ὅσον μάλιστα κατέχουμε τὰ ἀπαραίτητα πρὸς τούτο ἐφόδια πνευματικά καὶ θεολογικά).

Ἡ Ἀλίκη Μπέηλυ (Alice Ann Bailey, 1880-1949), τρίτη κατά σειρά πρόεδρος τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρείας μετὰ τὴν Ἑλενα Πετρόβνα Μπλαβάτσκι και τὴν Ἄννυ Μπεζάντ, ὑπῆρξε ἐπίσης ιδρύτρια, μαζί με τὸν σύζυγό της, Φόστερ Μπέηλυ, τοῦ Lucis Trust (1922) καὶ τῆς Σχολῆς Ἀρκέν (Arcane School, 1923), «σκοπὸς τῆς ἦταν ἡ ἐκπαίδευση ἐκείνων πού εἶναι “συνειδητοὶ γνῶστες τοῦ Σχεδίου καὶ μεμνημένοι μαθητὲς τῆς Τεραρχίας”, γιὰ νὰ βοηθηθοῦν στή “μαθήτευση στή Νέα Ἐποχὴ” καὶ στήν “ὕπηρεσία στήν ἀνθρωπότητα”, ὥστε νὰ ἐπισπευσθεῖ ἡ “ἐπανεμφάνιση τοῦ Χριστοῦ” (Μπέηλυ, *Ἀυτοβιογραφία*, σ. 308)⁷⁶».

«Ἡ νέα ἀνθρωπότητα θὰ ἀναδυθεῖ μετὰ τὴν ἐμφάνιση τοῦ “Χριστοῦ”. Ἀπὸ τὸ 1945 ὁ “Χριστός” ἀνέλαβε τὰ καθήκοντα τοῦ Διδασκάλου τοῦ Ὑδροχόου καὶ οἱ “δυνάμεις ἀποκαταστάσεως” ἄρχισαν τὸ ἔργο τους. Βαδίζουμε πρὸς τὴν ἐνοποίηση Ἀνατολῆς καὶ Δύσης, στήν ἐνοποίηση τῶν θρησκευτῶν (Μπέηλυ, *Ἡ ἐπανεμφάνιση τοῦ Χριστοῦ*, σ. 87-88. 102-108. 145-146)⁷⁷».

«Τὸ ὅτι δέν ἔχει ἀκόμη ἐμφανισθεῖ ὁ νέος χριστός, τοῦτο ὀφείλεται κατὰ τὴν ἀντίληψη τῆς κίνησης στὰ ἐμπόδια πού παρενέβαλε ἡ Ἐκκλησία, καὶ ἐπειδὴ οἱ “Νέοι ἐξυψηρετηταὶ τοῦ κόσμου” δέν ἐξετέλεσαν τὴν ἀπαραίτητη ὑπηρεσία γιὰ νὰ ἐμπεδωθοῦν ὀρθές σχέσεις μεταξύ τῶν ἀνθρώπων (Μπέηλυ, *Ἡ ἐπανεμφάνιςις*, σελ. 15)⁷⁸».

Ἄς προσέξουμε τὰ παρακάτω σημεῖα τῶν αὐτουσίων ἀποκρουφιστικῶν κειμένων τῆς Μπέηλυ, μερικὰ ἐκ τῶν ὁποίων θυμίζουν συγκεκριμένες προοπτικὲς τῆς Οἰκουμενικῆς καὶ Διαθρησκευτικῆς Κινήσεως:

(α) τὴ θρησκευτικὴ «περιεκτικότητα», γνωστὴ στοὺς μὲν οἰκουμενιστὲς ὡς “comprehensiveness”, στοὺς δὲ νεοεποχίτες ὡς “inclusiveness”,

(β) τὸ δογματικὸ μινιμαλισμὸ, δηλ. τὴν προσπάθεια ἐλαχιστοποίησεως ἢ καὶ ἐξαλείψεως τῶν δογμάτων καὶ τὴν ἀπαρέσκεια πρὸς αὐτὰ,

(γ) τὴν ἀθώωση ἢ καὶ καταξίωση ὅλων ἀνεξαιρέτως των θρησκευτῶν,

(δ) τὴν ἐξύβριση τῆς χριστιανικῆς θεολογίας ὡς δῆθεν ἀλλοιώσεως τῆς ἀπλότητος τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ὡς αἰτίας θρησκευτικῶν πολέμων καὶ θρησκευτικοῦ μίσους,

(ε) τὴν - κατὰ τὸ προηγούμενο - παρουσιαζόμενη δῆθεν ἀντιπαράθεση «ἀγάπης» καὶ «θεολογίας»,

(στ) τὴ διάκριση μεταξύ («καλοῦ») χριστιανισμοῦ καὶ («κακῶν») ἐκκλησιῶν,

(ζ) τὴν ἐπιδίωξη καταστροφῆς τῶν ἐκκλησιῶν, πρὸς ἀνάδειξη τῆς «ἀληθοῦς» ἐκκλησίας τοῦ ἐρχομένου Χριστοῦ (Ἀντιχρίστου) καὶ

(η) τήν ἐπιδιωκόμενη ὁμοιομορφία παγκοσμίως τῶν θρησκευτικῶν τελετουργικῶν, ἡ ὁποία σέ συνδυασμό μέ τήν ἐξάλειψη τῶν δογμάτων, θά δημιουργήσῃ τήν **νέα παγκόσμια θρησκεία** ἡ ὁποία θά τελειοποιηθεῖ μέ τήν μετά ταῦτα προσωπική παρουσία ἐπί γῆς τοῦ «Χριστοῦ» τῆς Νέας Ἐποχῆς (Ἀντιχρίστου).

Εἶναι, λοιπόν, **τυχαία ἡ καταφανής ταύτιση τόσων βασικῶν στοιχείων τοῦ κινήματος τῆς Νέας Ἐποχῆς** τοῦ «Υδροχοϊκοῦ Χριστοῦ» - Ἀντιχρίστου ("New Aquarian Age") μέ τούς βασικούς ἄξονες ἐξελίξεως τῆς **«διαχριστιανικῆς» καί διαθρησκειακῆς Κινήσεως;**

1. «*Ἄν οἱ ἄνθρωποι ἀναζητήσουν τόν Χριστό πού ἄφησε τούς μαθητές Του πρῖν ἀπό αἰῶνες, θά ἀποτύχουν νά ἀναγνωρίσουν τόν Χριστό πού εὐρίσκεται στή διαδικασία τῆς ἐπιστροφῆς. Ὁ Χριστός δέν ἔχει θρησκευτικές "μπάρες" στή συνείδησή Του. Δέν Τόν ἐνδιαφέρει σέ ποιά πίστη θά ἐντάξει κάποιος τόν ἑαυτό του*»⁷⁹.

2. «*Ποιά εἶναι αὐτή ἡ ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ; Ἀποτελεῖται ἀπό τό σύνολο ὄλων ἐκείνων στούς ὁποίους μπορεῖ ἡ ζωή τοῦ Χριστοῦ ἢ Χριστο-συνειδητότητα [Χριστο-επίγνωση] ἢ νά εὐρεθεῖ ἢ εὐρίσκεται στή διαδικασία πρὸς ἐξεύρεση ἐκφράσεως· εἶναι ἡ σύναξη ὄλων ὅσοι ἀγαποῦν τούς συνανθρώπους τους, διότι τό νά ἀγαπᾷ κάποιος τόν συνάνθρωπό του εἶναι τό θεϊκό διδασκαλεῖο πού μᾶς κάνει πλήρη μέλη τῆς κοινότητος τοῦ Χριστοῦ. Δέν εἶναι ἡ ἀποδοχή οἰουδήποτε ἱστορικοῦ γεγονότος ἢ θεολογικοῦ συμβόλου [πίστεως] ἐκεῖνο πού μᾶς θέτει ἐν ἀρμονία μέ τόν Χριστό*»⁸⁰.

3. «*Δέν θά ἔλθει [ὁ «Χριστός»] γιά νά μεταστρέψει τόν "ἐθνικό" κόσμο, διότι στά μάτια τοῦ Χριστοῦ καί τῶν ἀληθῶν μαθητῶν Του, δέν ὑπάρχει τέτοιος κόσμος καί οἱ καλούμενοι ἐθνικοί ἔχουν ἐπιδείξει ἱστορικῶς λιγότερο ἀπό τό κακό τῆς ἐμπαθοῦς διαμάχης πού ἔχει ἐπιδείξει ὁ στρατευμένος χριστιανικός κόσμος. Ἡ ἱστορία τῶν χριστιανικῶν ἐθνῶν καί τῆς χριστιανικῆς ἐκκλησίας εἶναι ἱστορία μιᾶς ἐπιθετικῆς στρατεύσεως – τό τελευταῖο ἐπιθυμητό ἀπό τόν Χριστό πρᾶγμα, ὅταν ἐπεδίωκε νά ἰδρῦσῃ τήν ἐκκλησία ἐπί γῆς*»⁸¹.

4. «*Τό μεγαλύτερο ἀποτέλεσμα τῆς παρουσίας Του θά εἶναι ὅπωςδήποτε τό νά ἐπιδείξει σέ κάθε μέρος τά ἀποτελέσματα ἑνός πνεύματος περιεκτικότητος [inclusiveness] μιᾶς περιεκτικότητος ἡ ὁποία θά διοχετευθεῖ ἢ ἐκφρασθεῖ διά μέσου Αὐτοῦ. Ὅλοι ὅσοι ἐπιδιώκουν σωστές ἀνθρώπινες σχέσεις θά συγκεντρωθοῦν αὐτομάτως σέ Αὐτόν, εἴτε ἀνήκουν σέ κάποια ἀπό τίς μεγάλες θρησκείες τοῦ κόσμου, εἴτε ὄχι*»⁸².

5. «*Ἡ ἐκκλησία σήμερα εἶναι ὁ τάφος τοῦ Χριστοῦ καί ὁ λίθος τῆς θεολογίας ἔχει κυλισθεῖ ἔμπροσθεν τῆς θύρας τοῦ μνημείου. Ὡστόσο, δέν ὑπάρχει νόημα στήν ἐπίθεση κατά τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἡ Χριστιανωσύνη*

δέν μπορεί νά γίνει στόχος ἐπιθέσεως· εἶναι μιὰ ἔκφραση – οὐσιαστικῶς, μολονότι ἀκόμη ὄχι τελείως ἐν τῇ πράξει – τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος διαποτίζει τό κτιστό Του σύμπαν. Ἡ ἐκκλησιαστικότητα [churchianity], ὁμως, ἔχει ἀφήσει τόν ἐναντίο της τελείως ἔκθετο σέ ἐπίθεση, καί ἡ μάζα τῶν σκεπτομένων ἀνθρώπων τό γνωρίζουν αὐτό· δυστυχῶς, αὐτοί οἱ σκεπτόμενοι ἄνθρωποι εἶναι ἀκόμη μιὰ μικρή μειονότητα, ἡ ὁποία (ὅταν γίνει πλειονότητα – καί εἶναι σήμερα μιὰ ἡ ὁποία αὐξάνεται ραγδαίως) **θά ἀνακοινώσει τήν καταστροφή τῶν ἐκκλησιῶν** καί θά ἐπικυρώσει τή διασπορά τῆς ἀληθοῦς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ»⁸³.

6. «... σίγουρα, Ἐκεῖνος πρέπει νά αἰσθάνεται (μέ πονεμένη καρδιά) ὅτι ἡ ἀπλότης τήν ὁποῖαν ἐδίδαξε καί ὁ ἀπλός δρόμος πρός τόν Θεό στόν ὁποῖον ἔδωσε ἔμφραση ἔχουν ἐξαφανισθεῖ μέσα στίς ὀμίχλες τῆς θεολογίας (εἰσαγμένες ἀπό τόν ἅγιο Παῦλο) καί στίς συζητήσεις τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐκκλησίας διά μέσου τῶν αἰῶνων. Οἱ ἄνθρωποι ἔχουν ταξιδέψει μακριά ἀπό τήν ἀπλότητα τῆς σκέψεως καί ἀπό τόν ἀπλό καί πνευματικό βίο πού ζοῦσαν οἱ πρώτοι Χριστιανοί»⁸⁴.

7. «Δεύτερον, ἡ στερέωση μιᾶς συγκεκριμένης ὁμοιομορφίας στά τελετουργικά τῶν θρησκειῶν τοῦ κόσμου θά βοηθήσει τούς ἀνθρώπους παντοῦ νά ἐνδυναμώσουν ὁ ἕνας τό ἔργο τοῦ ἄλλου καί νά ἐνισχύσουν μέ δύναμη τά ρεύματα σκέψεως πού κατευθύνονται στίς ἀναμένουσες πνευματικές ζωές. Πρός τό παρόν, ἡ χριστιανική θρησκεία ἔχει τίς μεγάλες της ἐορτές, ὁ Βουδιστής κρατεῖ τά διαφορετικῶς κανονισμένα θρησκευτικά του γεγονότα καί ὁ Ἰνδουϊστής ἔχει ἀκόμη μιὰ διαφορετική λίστα ἱερῶν ἡμερῶν. **Στόν μέλλοντα κόσμο, ὅταν ὀργανωθοῦν, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι πνευματικῆς κλίσεως καί προθέσεως παντοῦ θά τηροῦν τίς ἴδιες ἱερές ἡμέρες.** Αὐτό θά φέρει μιὰ συνένωση πνευματικῶν ἀποθεμάτων καί μιὰ ἐνοποιημένη πνευματική προσπάθεια, καί ἐπιπλέον μιὰ ταυτόχρονη πνευματική ἐπὶ κληση. Ἡ δυναμική τούτου θά εἶναι ὀλοφάνερη»⁸⁵.

8. «Οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐκκλησίας πρέπει νά ἐνθυμοῦνται ὅτι τό ἀνθρώπινο πνεῦμα εἶναι μεγαλύτερο ἀπό ὅλες τίς ἐκκλησίες καί μεγαλύτερο ἀπό τίς διδασκαλίες τους. Μακροπρόθεσμα, τό ἀνθρώπινο πνεῦμα θά τούς νικήσει καί θά προχωρήσει θριαμβικῶς μέσα στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀφήνοντάς τους πολύ πίσω, ἐκτός ἂν εἰσέλθουν σάν ἕνα ταπεινό μέρος τῆς ἀνθρώπινης μάζας. [...] Οἱ ἐκκλησίες στή Δύση πρέπει ἐπίσης νά συνειδητοποιήσουν ὅτι βασικῶς ὑπάρχει μόνον μιὰ Ἐκκλησία, ἀλλά αὐτή δέν εἶναι ἀναγκαστικῶς μόνο τό ὀρθόδοξο Χριστιανικό καθίδρυμα. Ὁ θεός ἐργάζεται μέ πολλούς τρόπους, μέσῳ πολλῶν πίστεων καί θρησκευτικῶν φορέων· **αὐτός εἶναι ἕνας λόγος γιά τήν ἐξάλειψη τῶν μὴ ἀπαραιτήτων διδασκαλιῶν.** Μέ τόν τονισμό τῶν οὐσιαστικῶν καί μέ τήν ἔνωσή τους, θά ἀποκαλυφθεῖ ἡ πληρότης τῆς ἀληθείας. Αὐτό θά τό κάνει ἡ θρησκεία τοῦ

νέον κόσμον καί ἡ ἐφαρμογή της θά προχωρήσει τάχιστα, μετά τήν ἐπανεμφάνιση τοῦ Χριστοῦ»⁸⁶.

● ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

1. Α' Ἰω. 4, 8. 16. 21

2. Ματθ. 22, 40

3. Ἰω. 14, 27

4. Α' Κορ. 13, 5.7.8

5. Ρωμ. 12, 9

6. **ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ**, *Εἰς τήν Γένεσιν Λόγος* 9, 2 PG 54, 623.

7. **ΜΟΝΑΧΟΥ ΑΡΣΕΝΙΟΥ ΒΛΙΑΓΚΟΦΤΗ**, *Οἰκουμενισμός, Νεοειδωλολατρία καί Νέα Ἐποχή*, ἐκδ. Παρακαταθήκη, Θεσσαλονίκη 2006, σελ. 12έ.

8. **Αὐτόθι**, σελ. 13, ὅπου καί ἡ ὑποσημείωση [ν.4] τοῦ συγγραφέως περί τοῦ δόγματος αὐτοῦ τοῦ νεοσατανισμοῦ: «*Τόν διετύπωσε ὁ Aleister Crowley, ὁ ὁποῖος ὀνόμαξε τόν ἑαυτό του The great beast (τό μέγα θηρίον). Τήν ἐποχή αὐτή βιβλίο πού τόν προβάλλει καί τόν ὠραιοποιεῖ κυκλοφορεῖ ἀπό τίς ἐκδόσεις «Ἀρχέτυπο» τοῦ περιοδικοῦ Ἄβατον*».

9. **Αὐτόθι**, σελ. 32.

Σχετικῶς μέ τήν Νέα Ἐποχή τοῦ Αντιχρίστου («Ἵδροχόου») βλέπε ὅλο τό βιβλίο, ἀλλά ἰδίως τά σχετικά κεφάλαια στό **ΜΟΝΑΧΟΥ ΑΡΣΕΝΙΟΥ ΒΛΙΑΓΚΟΦΤΗ**, *Σύγχρονες αἱρέσεις. Μιά πραγματική ἀπειλή*, ἐκδ. Παρακαταθήκη, 2007², σελ. 73-95, 254-263. Ἐπίσης, τοῦ μακαριστοῦ **ΑΝΤΩΝΙΟΥ Γ. ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ**, *Ἀποκρυφισμός, Γκουρνούισμός, «Νέα Ἐποχή»*, ἐκδ. Ἰ.Μ. Νικοπόλεως. Πρέβεζα 1990, σελ. 7-12.

10. Ἰω. 14, 6

11. Α' Ἰω. 4, 16

12. Ἰούδα 23

13. Πράξ. 18, 9.10

14. Σοφ. Σειρ. 4, 28

15. Β' Κορ. 7, 9

16. Ἀποκ. 3, 19

17. Γαλ. 1, 8

18. Α' Κορ. 1, 13

19. Ἐφ. 4, 3-5

20. Α' Κορ. 10, 17

21. Α' Κορ. 1, 10

22. Ἐφ. 4, 15

23. Β' Ἰω. 4 καί Γ' Ἰω. 4

24. Β' Ἰω. 1.2

25. Β' Ἰω. 3

26. Α' Ἰω. 3, 18

27. Ρωμ. 10, 14

28. Ἰακ. 2, 10

29. Ἀποκ. 22, 18.19

30. Ἰω. 15, 20

31. Ἰω. 3, 19

32. Λουκ. 12, 51.52

33. Ἰω. 3, 20

34. ΤΕΡΕΝΤΙΟΥ, Andr. I, 1, 31 παρά τῷ Δ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ, Νέον Λεξικόν ὀρθογραφικόν καί ἐρμηνευτικόν ὅλης τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ἐκδ. «Περγαμηναί», Ἀθῆναι 1959², σελ. 1489.
35. ΑΓΙΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΤΟΥ ΑΙΓΥΠΤΙΟΥ, Ὁμιλία 15, 11-12 PG 34, 584A.B.
36. Φιλ. 4, 7
37. Ρωμ. 5, 1.2
38. Ματθ. 10, 34
39. Ματθ. 10, 22. 24, 9 Μάρκ. 13, 13 καί Λουκ. 21, 17.
40. ΜΕΓΑΛΟΥ ΦΩΤΙΟΥ, Βιβλιοθήκη 222, PG 103, 813 -816A
41. Ιακ. 4, 1.2
42. Μάρκ. 9, 50
43. *Catena Graecorum patrum in Novum Testamentum*, τόμ. Α', ἐκδ. J.A. Cramer, Olms, Hildes-heim 1967, σελ. 370.
44. Ψαλμ. 119, 7
45. Πρὸς τὴν σεμνοτάτην ἐν Μοναζούσαις Ξένην 54, ἐν ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΛΑΜΑ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ, ἐκδίδει Π. Χρήστου, τόμ. Ε', ἐκδ. Κυρομᾶνος, Θεσσαλονίκη 1992, σελ. 221έ. · «... ἔπειτ' ἐπειδὴν τό δυσειδές τοῦτο περιέλη κάλυμμα, τότε μὴ ποικίλαις σχέσεσι τῆς ψυχῆς ἀγεννῶς διασπωμένης, εἶσω τῶν ὄντως ταμείων ἀταράχως χωρεῖ, καί τῷ ἐν κρυπτῷ Πατρὶ προσεύχεται· ὅς αὐτῷ καί τό χωρητικόν τῶν χαρισμάτων δῶρον, τὴν τῶν λογισμῶν εἰρήνην τὰ πρῶτα χορηγεῖ· μεθ' ἧς τὴν γεννητικὴν τε καί συνεκτικὴν ἀπάσης ἀρετῆς τελειοῖ ταπεινώσιν».
46. ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΡΕΙΤΟΥ, Ἀόρατος Πόλεμος, 2, 16, ἐκδ. Νεκτάριος Παναγό-πουλος, Ἀθῆναι 1989, σελ. 265.
47. ΜΕΓΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, Ὁμιλία εἰς τὸν λγ' (33) Ψαλμὸν 10, PG 29, 376 B.C.
48. Φιλ. 3, 8
49. Ἐφ. 2, 15
50. Κολ. 1, 20
51. Ἦσ. 48, 22. 57, 21
52. ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ, Εἰς τὴν πρὸς Φιλιππησίους 2, PG 62, 189,191. «Οὐχ ἀπλῶς τὴν φιλίαν θαυμάζει, οὐδέ ἀπλῶς τὴν ἀγάπην, ἀλλὰ τὴν ἐξ ἐπιγνώσεως· τοῦτέστιν, οὐχ ἵνα πρὸς ἅπαντας τῇ αὐτῇ χρήσῃ ἀγάπῃ· τοῦτο γὰρ οὐκ ἀγάπης, ἀλλὰ ψυχρότητος. Τί ἐστίν, ἐν ἐπιγνώσει; Τοῦτέστι, μετὰ κρίσεως μετὰ λογισμοῦ, μετὰ τοῦ αἰσθάνεσθαι. Εἰσὶ γὰρ τινες ἀλόγως φιλοῦντες, ἀπλῶς καί ὡς ἔτυχεν· ὅθεν οὐδέ σφοδρὰς εἶναι τὰς τοιαύτας φιλίας συμβαίνει [...] Οὐκ ἐμοῦ ἔνεκεν ταῦτα λέγω, φησίν, ἀλλ' ὑμῶν αὐτῶν· δέος γὰρ μὴ τις παραφθορῇ ὑπὸ τῆς τῶν αἰρετικῶν ἀγάπης [...] Οὐ δι' ἐμέ, φησί, ταῦτα λέγω, ἀλλὰ ἵνα ἦτε ὑμεῖς εἰλικρινεῖς· τοῦτέστιν, ἵνα μηδὲν νόθον δόγμα τῷ τῆς ἀγάπης προσχήματι παραδέχῃσθε».
53. ΑΓΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, Λόγος Β', Ἀπολογητικός τῆς εἰς Πόντον φυγῆς ἔνεκεν 82, PG 35, 488C. Ἐμμεση ἀναφορά στό ἀγιογραφικὸ χωρίο « ὁ πραῦς ἔστω μαχητής» (Ιωήλ 4,11).
54. ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΡΕΙΤΟΥ, ἐνθ' ἄνωτ., 2, 19, σελ. 271 (καί ὑποσημ. 114).
55. Δευτέρα τοῦ α' ἡχου, Κανῶν τῶν Ἀσωμάτων, θ' ὥδη: «Νέμεις τῆς εἰρήνης Ἄγγελον, περιφρουροῦντα, Παντοκράτορ, τὴν ποιμνὴν σου, (τῆς εἰρήνης γὰρ καί τῆς ἀγάπης σὺ αἴτιος), καί τὴν ἔμφρονα πίστιν φυλάττοντα, καί πάσας τὰς αἰρέσεις, τῇ σῇ δυνάμει καταλύοντα».
56. Παρασκευή τοῦ πλ.δ' ἡχου, Κανῶν τοῦ Σταυροῦ, δ' ὥδη: «Ὡσεὶ κέδρον εὐσέβειαν, πίστιν ὡς κυπάρισσον, τὴν ἀγάπην τε, ὡσεὶ πεύκην περιφέροντες, τὸν Σταυρὸν τὸν θεῖον, προσκυνήσωμεν».
57. ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΣ, Στροματεῖς 4, 16, 100· PG 8, 1308A· «“τεχνία μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μὴδέ γλώσση”, Ἰωάννης τελείους εἶναι διδάσκων, “ἀλλ' ἐν ἔργῳ καί ἀληθείᾳ. ἐν τούτῳ γνωσόμεθα ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμέν“. Εἰ δὲ ἀγάπη ὁ Θεός, ἀγάπη καί ἡ θεοσέβεια».

58. ΑΓΙΟΥ ΑΒΒΑ ΔΩΡΟΘΕΟΥ, Διδασκαλία ΣΤ'(περί τοῦ μή κρίνειν πλησίον) 9, PG 88, 1696 B.D.

59. Ἐπιστολή τοῦ ἀγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης Λέοντος πρὸς Φλαβιανὸν ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως, **ACO 2,1,2, 46 καὶ 47**(ἀπόσπασμα) «[...] Πρέπει γὰρ ἐπὶ τῶν τοιούτων αἰτιῶν τούτου μάλιστα φροντίζειν, ὥστε ἐκτός θορύβου καὶ φιλονεικίας καὶ τὴν ἀγάπην φυλάττεσθαι καὶ τὴν ἀλήθειαν ἐκδικεῖσθαι, ἀδελφέ τιμιώτατε [...]».

60. ΑΓΙΟΥ ΜΑΞΙΜΟΥ ΤΟΥ ΟΜΟΛΟΓΗΤΟΥ, Ἐπιστολή (ΙΒ') Πρὸς Ἰωάννην κουβικουλάριον, Περί τῶν ὀρθῶν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ δογμάτων καὶ κατὰ Σευήρου τοῦ αἰρετικοῦ, PG 91, 464 – 465· «Ὁὐ δεῖ οὖν αἰρετικοῖς καθ' οἷόν δήποτε τρόπον, ὡς αἰρετικοῖς, βοηθεῖν, εἰ καὶ πᾶσι πάντα μετελθεῖν ἀδεῶς ἐπετέτραπτο· διὰ τε τὰς εἰρημένας αἰτίας, ἵνα μὴ τῷ Θεῷ προσκρούοντες λάθωμεν· καὶ μὴ καλὸν εἶναι διδόναι αὐτοῖς ἄδειαν ἐμπομπεῦν τῷ οἰκείῳ ψεύδει, καὶ ἀνασεῖσθαι κατὰ τῆς εὐσεβείας· ἵνα μὴ δι' ἡμῶν ἐμφανισθέντες, ὄψεως δίκην, τῶν ἀφελεστέρων τινὰς ἀπάτης δῆγματι δυνηθῶσι τῆς κατὰ τὴν πίστιν ἀσφαλοῦς βάσεως κατασεῖσαι· καὶ εὐρεθῶμεν καὶ ἡμεῖς, ὡς οὐ θέλομεν, τῆς ὑπὲρ τούτου ἐπληρωμένης αὐτοῖς συμμετέχοντες δίκης. [...]».

«Ὁὐ θέλων δέ τοὺς αἰρετικούς θλίβεσθαι, οὐδέ χαίρων τῇ κακώσει αὐτῶν, γράφω ταῦτα, μὴ γένοιτο, ἀλλὰ τῇ ἐπιστροφῇ μᾶλλον χαίρων καὶ συναγαλλόμενος. Τί γὰρ τοῖς πιστοῖς τερπνότερον, τοῦ θεᾶσθαι τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα, συναγόμενα εἰς ἓν. Οὐτε ὑμῖν τοῦ φιλανθρώπου τό ἀπηνές παραινῶν προτιθέναι· μὴ οὕτω μανείην· ἀλλὰ μετὰ προσεχειίας καὶ δοκιμασίας ποιεῖν τε καὶ ἐνεργεῖν τὰ καλά εἰς πάντας ἀνθρώπους, καὶ πᾶσι πάντα γινομένους, καθὼς ἕκαστος ἐπιδεῖται ὑμῶν, παρακαλῶν· πρὸς μόνον τό καθοτιοῦν αἰρετικοῖς συνάρασθαι εἰς σύστασιν τῆς φρενοβλαβοῦς αὐτῶν δόξης, σκληροῦς παντελῶς εἶναι ὑμᾶς καὶ ἀμειλίκτους βούλομαι τε καὶ εὐχομαι. Μισανθρώπιαν γὰρ ὀρίζομαι ἔγωγε, καὶ ἀγάπης θείας χωρισμόν, τό τῇ πλάνῃ πειρᾶσθαι διδόναι ἰσχύν εἰς περισσοτέραν τῶν αὐτῇ προκατειλημμένων φθοράν».

61. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, Κεφάλαια διάφορα θεολογικά τε καὶ οἰκονομικά 26, PG 90, 1189Α· «Ἡ γὰρ πίστις βᾶσις ἐστὶ τῶν μετ' αὐτήν, ἐλπίδος λέγω καὶ ἀγάπης, βεβαίως τό ἀληθές ὑφesseτῶσα».

62. ΑΡΧΙΜ. ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ ΠΟΠΟΒΙΤΣ, Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ ὁ Οἰκουμενισμός, μτφρ. Ἱερομονάχων Ἀμφιλοχίου Ράντοβιτς καὶ Ἀθανασίου Γιέβτιτς, ἐκδ. Ἱερᾶς Μονῆς Ἀρχαγγέλων Τσέλιε, Βάλιεβο-Σερβία, σελ. 226-228.

63. Ἐπιστολή πρὸς τὸν Πατριάρχην Οἰκουμενικόν Πατριάρχην (ἐν ἔτει 1969) ἐν **ΑΡΧΙΜ. ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ**, Τὰ δύο ἄκρα· Οἰκουμενισμός καὶ Ζηλωτισμός, ἐκδ. Ἱεροῦ Ἰησοῦ Ἰουστίνου Κεχαριτωμένης Θεοτόκου Τροϊζήνος, Ἀθήναι 1997², σελ. 19έ. · βλ. ἐπίσης ἐν **ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΘΩΜΑΔΩΝ**, Ἡ ἀλήθεια τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ἡ πλάνη τῶν Φράγκων (Ρωμαιοκαθολικῶν), ἐκδ. Ἀδελφότης Θωμάδων, Ἅγιον Ὅρος, ἄ.χ., σελ. 25έ.)

64. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, Ὁρθόδοξων πορεία-Ἐκκλησία καὶ Θεολογία στὴν τρίτη χιλιετία, News Books and Magazines Ltd., Ἀθήνα 2000, σελ. 118.

65. Β' Ἰω. 10

66. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ Ι. ΜΠΟΥΜΗ, Κανονικὸν Δίκαιον, ἐκδ. Γρηγόρη, Ἀθήνα 2002³, σελ. 237έ.

153. Ἰω. Δαμασκηνοῦ, Λόγος εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν, PG 96, 545.

[μεταγλώττιση δική μας: «Σέ ποιόν εἶναι ἐορτή καὶ πανήγυρη; Σέ ποιόν εἶναι θυμηδία καὶ ἀγαλλίαση, παρά μόνο σέ ἐκείνους πού μέ τὴν ψυχὴ καὶ τὴν ἔννοια καὶ τό στόμα ὁμολογοῦν τὴν Θεότητα πού γνωρίζεται [ὅτι ὑπάρχει] ἀδιαίρετως σέ τρεῖς Ὑποστάσεις; »].

154. Ἰω. Χρυσόστομον, Ὁμιλία η' εἰς τὴν πρὸς Ἑβραίους, PG 63, 73.

[μεταγλώττιση δική μας: «ὑποδύονται τό χριστιανικὸ προσωπεῖο μέ σκοπὸ νὰ ἐξαπατοῦν ἔτσι ὅσους εἶναι πιὸ ἀφελεῖς»].

155. Ὁ Οἰκουμένιος (ἐπίσκοπος Τρίκκης) γράφει: «Τίνι γὰρ χαίρειν εὐξώμεθα, ἀλλ' ἢ τοῖς ὁμοτρόποις καὶ ὁμοπίστοις; ὥστε, εἰ τοῖς ἀσεβέσι προσενεχθεῖη παρ' ἡμῶν ἡ

τοιαύτη πρόσρησις, πάντως ὡς ὁμοτρόποις καί πιστοῖς προσηνέχθη» (Ἑρμηνεία εἰς τήν Β' Ἐπιστολήν Ἰωάννου, ΡΓ 119, 696)

[μεταγλώττιση δική μας: «Σέ ποιόν θά εὐχηθοῦμε νά χაίρει, παρά σέ ὅσους ἔχουν τόν ἴδιο βίο καί τήν ἴδια πίστη μέ [μᾶς]; Συνεπῶς, ἄν προσφερθεῖ ἀπό μᾶς στούς ἀσεβεῖς, ἡ προσφώνηση αὐτοῦ τοῦ εἴδους, ὅπωςδῆποτε προσφέρθηκε σάν σέ ὁμότροπους καί πιστούς».]

67. Π. DESEILLE, *Ἡ πορεία μου πρός τήν Ὁρθοδοξία*, μτφρ. Σ. ΚΟΥΤΣΑΣ, ἐκδ. Ἀκρίτας, Ἀθήνα 1993², σ. 52. Ἡ παραπομπή ἐμμέσως, παρά τῷ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΓΚΟΤΣΟΠΟΥΛΟΥ, *Ἡ συμπροσευχή μέ αἱρετικούς*, ἐκδ. «Θεοδρομία», Θεσσαλονίκη 2009, σελ. 179.

68. Βίβλος Βαρσανουφίου καί Ἰωάννου, ἐρωτήσεις ψ' - ψβ' (700-701) , ἐκδ. Β. Ρηγοπούλου, Θεσσαλονίκη 1984, σελ. 320έ.

69. ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΡΕΙΤΟΥ, *Ἑρμηνεία εἰς τάς ἸΔ' Ἐπιστολάς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου*, τόμ. Α', ἐκδ. «Ὁρθόδοξος Κυψέλη», Θεσσαλονίκη 1989, σελ. 215έ. (ἐρμηνεία εἰς τό *Πρός Ρωμαίους* θ' 3, ἐν τῇ ὑποσημειώσει 226).

70. ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΡΕΙΤΟΥ, *Ἑρμηνεία εἰς τάς Ἑπτά Καθολικάς Ἐπιστολάς*, ἐκδ. «Ὁρθόδοξος Κυψέλη», Θεσσαλονίκη 1986, σελ. 694έ. (ἐρμηνεία εἰς τό *Ἰούδα* 9, ἐν τῇ ὑποσημειώσει 9)

71. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ – ΑΡΧΙΜ. ΔΑΝΙΗΛ ΠΟΥΡΤΣΟΥΚΛΗ, *Καταστροφικές «λατρεῖες»*. Μιά ἀπειλή γιά τόν Ἄνθρωπο, τήν Κοινωνία καί τόν Πολιτισμό μας, ἐκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἀθήνα 1994², σελ. 29.

72. Α' Κορ. 13, 5

73. Ἐβρ. 13, 17

74. ΜΟΝΑΧΟΥ ΑΡΣΕΝΙΟΥ ΒΛΙΑΓΚΟΦΤΗ, «Ἡ νόσος τῆς ἐκκοσμικεύσεως», *Ἐκκλησία καί ἐκκοσμικευση*, ἐκδ. Μυριόβιβλος, Ἀθήνα 2003, σελ. 16.20.21έ.

75. ΜΟΝΑΧΟΥ ΑΡΣΕΝΙΟΥ ΒΛΙΑΓΚΟΦΤΗ, *Οἰκουμενισμός, Νεοειδωλολατρία καί Νέα Ἐποχή*, ἐκδ. Παρακαταθήκη, Θεσσαλονίκη 2006, σελ. 41.

76. ΑΝΤΩΝΙΟΥ Γ. ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ, *Ἀποκρυφισμός, Γκουρουϊσμός*, «Νέα Ἐποχή», ἐκδ. Ἰ.Μ. Νικοπόλεως. Πρέβεζα 1990, σελ. 100.108

77. Αὐτόθι, σελ. 105.

78. Αὐτόθι, σελ. 105έ.

79. ALICE A. BAILEY, *The reappearance of the Christ*, Lucis Publishing Company, New York, Lucis Press Ltd. London, 1948 (fourth printing 1962), σελ. 60. *“If men look for the Christ Who left His disciples centuries ago, they will fail to recognise the Christ Who is in process of returning. The Christ has no religious barriers in His consciousness. It matters not to Him of what a faith a man may call himself”* (Excerpt from Chapter Three: The reappearance of the Christ).

80. Αὐτόθι, σελ. 65. *“What is this church of Christ? It is constituted of the sumtotal of all those in whom the life of Christ or the Christ-consciousness is to be found or is in process of finding expression; it is the aggregation of all who love their fellowmen, because to love one’s fellowmen is the divine faculty which makes us full members of Christ’s community. It is not the accepting of any historical fact or theological creed which places us en rapport with Christ”* (Excerpt from Chapter Four: The work of the Christ today and in the future).

81. Αὐτόθι, σελ. 110. *“He will not come to convert the “heathen” world for, in the eyes of the Christ and of His true disciples, no such world exists and the so-called heathen have demonstrated historically less of the evil of vicious conflict than has the militant Christian world. The history of the Christian nations and of the Christian church has been one of an aggressive militancy-the last thing desired by the Christ when He*

sought to establish the church on earth” (Excerpt from Chapter Five: The teachings of the Christ).

82. Αὐτόθι, σελ. 110έ. · *“The major effect of His appearance will surely be to demonstrate in every land the effects of a spirit of inclusiveness- an inclusiveness which will be channeled or expressed through Him. All who seek right human relations will be gathered automatically to Him, whether they are in one of the great world religions or not;”* (Excerpt from Chapter Five: The teachings of the Christ).

83. Αὐτόθι, σελ. 140· *“The church today is the tomb of the Christ and the stone of theology has been rolled to the door of the sepulchre. There is, however, no point in attacking Christianity. Christianity cannot be attacked; it is an expression-in essence, if not yet entirely factual-of the love of God, immanent in His created universe. Churchianity has, however, laid itself wide open to attack, and the mass of thinking people are aware of this; unfortunately, these thinking people are still a small minority which (when it is a majority and it is today a rapidly growing one) will spell the doom of the churches and endorse the spread of the true teaching of the Christ”* (Excerpt from: Chapter Six : The New World Religion).

84. Αὐτόθι, σελ. 140έ.· *“... surely, He must feel (with an aching heart) that the simplicity which He taught and the simple way to God which He emphasized have disappeared into the fogs of theology (initiated by St. Paul) and in the discussions of churchmen throughout the centuries. Men have travelled far from the simplicity of thought and from the simple, spiritual life which the early Christians lived”* (Excerpt from: Chapter Six : The New World Religion).

85. Αὐτόθι, σελ. 154· *“Secondly, the establishing of a certain uniformity in the world religious rituals will aid men everywhere to strengthen each other’s work and enhance powerfully the thought currents directed to the waiting spiritual Lives. At present, the Christian religion has its great festivals, the Buddhist keeps his different set spiritual events, and the Hindu has still another list of holy days. In the future world, when organised, all men of spiritual inclination and intention everywhere will keep the same holy days. This will bring about a pooling of spiritual resources, and a unified spiritual effort, plus a simultaneous spiritual invocation. The potency of this will be apparent.”* (Excerpt from: Chapter Six : The New World Religion).

86. Αὐτόθι, σελ. 159· *“Churchmen need to remember that the human spirit is greater than all the churches and greater than their teaching. In the long run, the human spirit will defeat them and proceed triumphantly into the Kingdom of God, leaving them far behind unless they enter as a humble part of the mass of men [...] The churches in the West need also to realise that basically there is only one Church, but it is not necessarily only the orthodox Christian institution. God works in many ways, through many faiths and religious agencies; this is one reason for the elimination of non-essential doctrines. By the emphasising of the essential and in their union will the fullness of truth be revealed. This, the new world religion will do and its implementation will proceed apace, after the reappearance of the Christ”.* (Excerpt from: Chapter Six : The New World Religion).